

ПРОФІЛЬ ВОЛНОВАСЬКОЇ ГРОМАДИ

УКРАЇНА, ЧЕРВЕНЬ 2021

IMPACT Shaping practices
Influencing policies
Impacting lives

AGORA

UHF Ukraine
Humanitarian
Fund

Зміст

ОБҐРУНТУВАННЯ	3
МЕТОДОЛОГІЯ	4
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	5
РЕЙТИНГОВЕ ПОРІВНЯННЯ ГРОМАДИ	6
ПРОФІЛЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ	7
ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ	10
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я	13
ОСВІТНІ ПОСЛУГИ	14
АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ	15
СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ	16
КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ	17
ДОВКІЛЛЯ	18
ФОКУС НА ҐЗН/ДН	21

Список аббревіатур

ОТГ	Об'єднана територіальна громада
ТГ	Територіальна громада
ДН	Домашнє насильство
КІУ	Ключові інформанти установ
ҐЗН	Ґендерно зумовлене насильство
ДГ	Домогосподарство
ГДГ	Голова домогосподарства
ВПО	Внутрішньо переміщена особа
КІ	Ключові інформанти
СОП	Стандартна операційна процедура
ГФУ	Гуманітарний фонд для України
КІГ	Ключові інформатори громад

AGORA Localised Response Inclusive Recovery Effective Stabilisation

AGORA - це спільне партнерство ініціатив ACTED та IMPACT, засноване в 2016 році. AGORA сприяє ефективному, всеосяжному та інтегрованому плануванню на місцевому рівні, наданню допомоги та послуг в умовах кризи шляхом застосування процесів та інструментів на основі населених пунктів. AGORA забезпечує ефективну та пристосовану до потреб населення допомогу з метою підтримки відновлення та стабілізації постраждалих від кризи громад, сприяючи задоволенню їхніх гуманітарних потреб, а також для допомоги місцевим службам та підтримки органів місцевої влади. AGORA сприяє здійсненню мультисекторального планування та впровадженню допомоги на основі населених пунктів, структурованої на основі партнерських відносин між зацікавленими місцевими, національними та міжнародними органами. Основні види діяльності AGORA включають в себе картографування громад, проведення мультисекторальних та зональних оцінок, визначення пріоритетності та планування потреб, а також підтримку механізмів координації та інституційного співробітництва.

ОБҐРУНТУВАННЯ

Зважаючи на те, що конфлікт на сході України триває вже сьомий рік, довгострокове відновлення підконтрольних уряду України територій Донецької і Луганської областей залишається пріоритетом для органів місцевої та державної влади, а також організацій, що займаються питаннями розвитку. Значний вплив кризи частково пов'язаний з тим, що "лінія зіткнення" відокремила великі міські центри на непідконтрольних уряду територіях від їхньої периферії на підконтрольній уряду території. Відокремлення вплинуло на можливості населення отримувати доступ до мережі надання базових послуг, робочих місць і ринків.

Цей розширений профіль Волноваської громади є частиною стратегічного проекту "Підтримка надійності заходів реагування й спроможності громад у Волноваському районі, Східна Україна", який фінансується спільно з Гуманітарним фондом для України (ГФУ) і реалізується організаціями ACTED/IMPACT, «Право на захист», Данським Червоним Хрестом і Українським товариством Червоного Хреста. Проект спрямований на задоволення гуманітарних потреб за допомогою механізмів сталого реагування у трьох перспективних громадах Волноваського району — Ольгинській, Мирненській і Волноваській. Ці громади є одними з найбільш вразливих через наявність контрольних пунктів в'їзду-виїзду, якими користуються як мешканці підконтрольних, так і непідконтрольних уряду України територій, що звертаються за соціальними послугами і пенсіями, тим самим створюючи навантаження на постачальників державних послуг в цих громадах. Крім того, для трьох громад характерна поглиблена вразливість: обмежені економічні

можливості, посилений ризик небезпечних ситуацій, віддаленість громад.

До складу Волноваської громади входить місто Волноваха, колишній районний центр, який завдяки цьому статусу зберіг кращу інфраструктуру надання послуг, ніж інші населені пункти/центри інших громад. Оскільки більшість населених пунктів більш віддалені від лінії зіткнення, ця громада менше потерпає від прямого впливу збройного конфлікту, але **стикається зі значним попитом на послуги з боку мешканців усієї території колишнього району** ("Оцінка вразливості установ з надання базових послуг", 2018 рік¹) і з непідконтрольних уряду України територій, що створює додаткове навантаження на постачальників державних послуг (зокрема, на медичні і соціальні заклади).

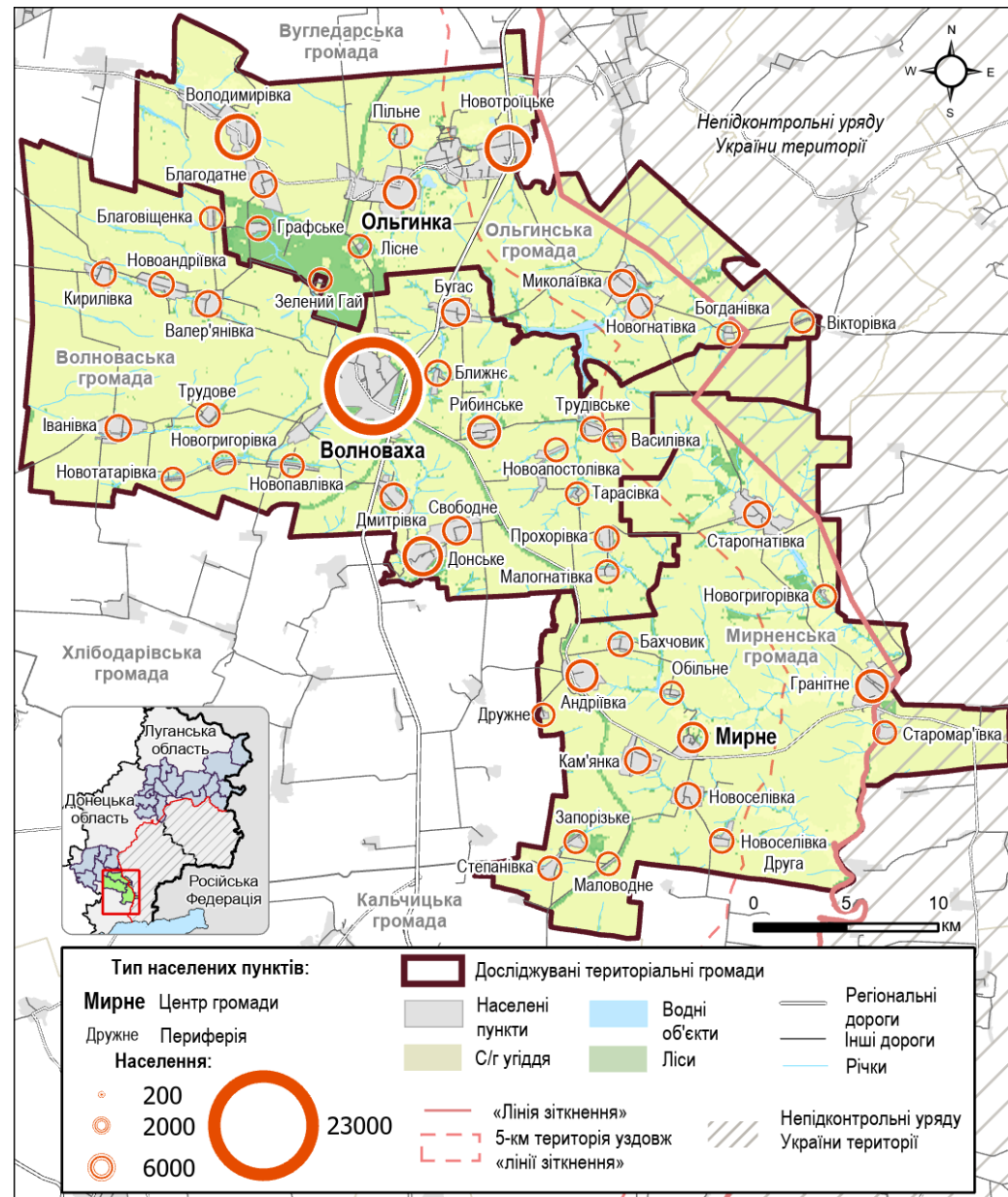
Попередньо, фахівці організації IMPACT провели консультації з представниками місцевої влади з метою виявлення напрямків та типів даних для поглибленого аналізу. На основі отриманих запитів від громади, було створено розширений профіль Волноваської громади, використовуючи дані, отримані в рамках проектів AGORA² і ABRA³. Завдяки актуальній інформації, що міститься в цьому профілі, про потенціал і уразливість установ, які надають адміністративні, юридичні, соціальні, освітні, медичні та комунальні послуги в громаді, а також виявленню проблем, з якими стикаються мешканці при отриманні доступу до цих послуг, буде поліпшено доступ до якісної інформації та надано допомогу місцевій владі у визначенні точок уразливості громади, що, в свою чергу, сприятиме зміцненню децентралізованого місцевого управління в Волноваській громаді.

1. REACH, Оцінка вразливості установ надання базових послуг, Волноваха, 2018 рік.

2. AGORA, Огляд ситуації. Донецька область. Січень, 2021.

3. Зональна оцінка ризиків. Волноваський район. 2020 рік.

КАРТА 1: Оглядова карта громад, де був проведений збір даних

МЕТОДОЛОГІЯ

Метою дослідження є **визначення вразливого населення та виявлення прогалин у реагуванні та наданні послуг** у межах 24 громад, охоплених цим дослідженням. З цією метою ACTED/IMPACT провели збір даних у Волноваській громаді, який тривав з **червня по вересень 2020 року**.

Охоплення дослідження:

82 ОПИУВАНЬ КЛЮЧОВИХ ІНФОРМАНТІВ УСТАНОВ

Представники установ Волноваського району, взяли участь у напівструктурованих інтерв'ю з ключовими інформаторами (КІ), які проводилися з метою визначення основних показників та якісних оцінок змін у наданні послуг, а також проблем, на які наражається заклад під час надання комплексних та якісних послуг.

16 ОПИУВАНЬ КІ УСТАНОВ ЩОДО ҐЗН

Представники установ, що надають послуги, пов'язані з ґендерно зумовленим та домашнім насильством (ҐЗН/ДН), брали участь у напівструктурованому опитуванні КІ про типи випадків ҐЗН/ДН та бар'єри для надання послуг, з якими стикаються їхні установи.

79 ОПИУВАНЬ КІ ГРОМАД

Представники громади (літні люди, зайняті особи та особи, які працюють у місцевих службах) були відібрані випадковим чином та опитані з метою отримання загального розуміння про місцеву інфраструктуру та доступні послуги.

694 ОПИТУВАНЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Кількісне дослідження попиту на послуги проводилось шляхом опитування домогосподарств: анкета, головним чином, містила запитання про перешкоди, на які наражаються домогосподарства під час доступу до послуг, і задоволеність доступністю послуг, а також була спрямована на визначення домогосподарств, що є найбільш уразливими до проблем доступу до послуг (внаслідок як конфлікту, так і за інших обставин).

7

КІУ СОЦ.
ПОСЛУГ

3

КІУ ЮРИДИЧНИХ
ПОСЛУГ

19

КІУ ОСВІТИ

3

КІУ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я

14

КІУ АДМІН.
ПОСЛУГ

Обмеження методології:

Не всі представники установ погодилися взяти участь в опитуванні, що може певним чином обмежувати повне дослідження. Більше того, оскільки більшість висновків КІУ базуються виключно на уявленнях людей про послуги, які надаються установами, в яких вони працюють, усі результати КІЗ, представлені в цьому звіті, слід вважати лише орієнтовними. Що стосується опитувань домогосподарств, для деяких підгруп довірчий інтервал може бути нижчим і тому ці результати слід вважати лише орієнтовними. Через делікатний характер деяких питань анкети, цілком ймовірно, що деякі з них були пропущені та є недостатньо представленими у цьому Профілі. Крім того, висновки щодо членів ДГ ґрунтуються на повідомленні інших людей, і тому відображають не так живий досвід члена домогосподарства, як його сприйняття респондентом опитування.

Примітка щодо даних домогосподарств:

Дані щодо ДГ збиралися на декількох рівнях. Дані, зібрані на рівні ДГ, вказуються як % ДГ. Деякі питання ставились на індивідуальному рівні безпосередньо респондентам. Про це повідомляється як % **респондентів**. На інші питання респонденти відповідали від імені голови домогосподарства (ГДГ) або від імені кожного окремого члена їх домогосподарства. Такі результати представлені у вигляді % ГДГ та % **членів ДГ**. Нарешті, підмножина членів ДГ, які, згідно отриманих відповідей, отримують доступ/користуються конкретною послугою (наприклад, освітні, соціальні послуги), іноді в описових цілях називають % **від користувачів (послуг)**.

РЕЙТИНГОВЕ ПОРІВНЯННЯ ГРОМАДИ

Наведений графік (Діаграма 1) узагальнює вибрані показники рівня громади, які брались за основу під час опитувань домогосподарств та установ у Волноваській громаді. Показники згруповано у 8 категорій та представлено як рейтингове порівняння з 24 вибірками громад, включених до дослідження. Таким чином, чим довша панель, тим нижчим є рейтинг громади. Червоний колір вказує на те, що громада входить до п'ятірки громад з найнижчим рейтингом за певним показником, а зелений колір вказує на те, що громада входить до п'ятірки громад з найвищим рейтингом. Числа всередині кола відображають фактичний рейтинг рівня громади для кожного показника.

Графік демонструє, що **Волноваська громада має найкращі показники доступу населення до інтернету**. Так, 58% респондентів "повністю" або "скоріше" задоволені підключенням до мережі інтернет. Першість Волноваська громада займає стосовно такого показника, як вік населення. Зокрема, середній вік населення громади складає 42 роки, що є нижчим показником порівняно з середнім віком населення у всіх досліджуваних громадах - 47 років. Що стосується показника рівня безпеки вночі, то громада входить до п'ятірки найрейтинговіших (32% респондентів відчувають себе в небезпеці вночі, порівняно з 43% в середньому по всіх громадах), в той час як за індикатором "рівень безпеки вдень" громада займає проміжне 15 місце (7% респондентів

відчувають себе в небезпеці вдень). Щодо установ, які надають публічні послуги, то тут слід зазначити, що Волноваська громада входить до п'ятірки найбільш рейтингових громад за рівнем якості та доступу до освітніх та адміністративних послуг. А саме: 83% членів ДГ "повністю" або "скоріше" задоволені якістю освітніх послуг та 73% - адміністративними послугами.

Крім того, варто відзначити, що Волноваська міська ТГ займає 20 місце з 23 за такими показниками, як довіра до поліції та задоволеність електропостачанням у своєму населеному пункті. Зокрема, таке саме рейтингове місце громада посідає і за показником частоти переміщень. Так, 32% респондентів повідомили, що їм потрібно їздити до інших населених пунктів принаймні раз на тиждень, порівняно з 25% у середньому по всіх громадах. Що стосується сфери управління та безпеки, до якого відносяться такі показники, як довіра до місцевої влади та поліції та громадянська активність, Волноваська ОТГ займає 14 та 13 рейтингові місця відповідно.

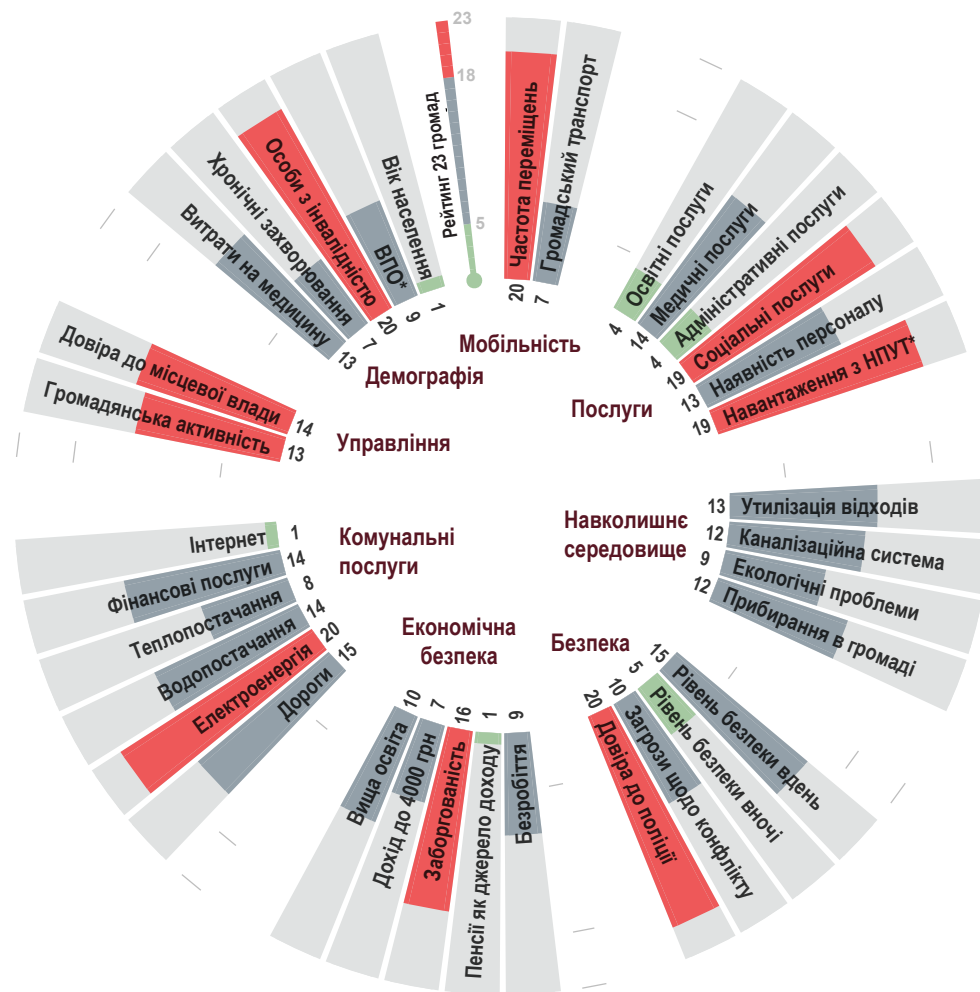

Результати рейтингового порівняння громад вказують на те, що Волноваська громада має середні показники і не відноситься ні до громад з найменшими рейтинговим рівнем, ні до громад з найбільшим рейтинговим рівнем.

* внутрішньо переміщені особи

** Непідконтрольні уряду України території

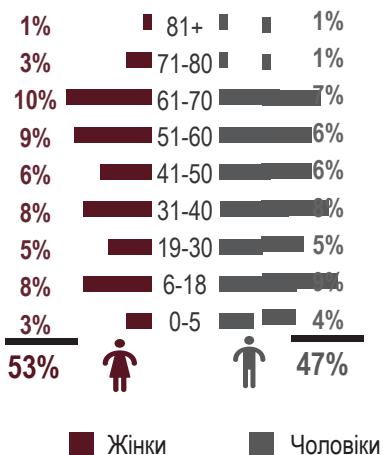
ДІАГРАМА 1: Рейтингове порівняння 24 досліджуваних громад

ПРОФІЛЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ

У цьому розділі подано опис основних демографічних характеристик домогосподарств у досліджуваній Волноваській громаді. Загалом було опитано 1 731 респондентів, з них 88% назвалися головами домогосподарств (ГДГ). Респонденти відповіли на питання як на рівні домогосподарств в цілому, так і на рівні окремих їх членів. Типове домогосподарство (ДГ) очолювалося жінкою (жінки становили 59% від загальної кількості ГДГ), було відносно невеликим (в середньому складалося з 2 членів), при цьому частка населення похилого віку була відносно високою, а частка дітей і молоді низькою (Діаграма 2).

ДІАГРАМА 2. Віково-статева піраміда, % усіх членів ДГ* (1 731 осіб)

Наведена вище віково-статева піраміда вказує на те, що жінки становили 53%, а чоловіки 47% від загальної кількості членів ДГ, що відповідає середньому національному показнику, який у 2020 році становив 53,7% для жінок та 46,3% для чоловіків.¹ Середній вік членів ДГ становив 43 роки для жителів міста Волноваха і 37 років для жителів інших населених пунктів.

Загалом, згідно з відповідями респондентів, вік 25% членів ДГ становив 60 років і старше: 29% серед жінок та 21% серед чоловіків (Таблиця 1). Зокрема, ГДГ мали відносно похилий вік, наближений до пенсійного, що в середньому становив 52 роки (50 років в центрі та 54 роки на периферії). Крім цього, згідно з відповідями респондентів, 24% ДГ мали принаймні одну дитину, при цьому 19% членів ДГ мали шкільний вік (від 5 до 18 років). Загалом, половина ГДГ (54%) повідомили, що вони є одруженими/заміжними, 19%, згідно з відповідями респондентів – овдовілими, 11% – розлученими і 8% – самотніми.

ВРАЗЛИВІ ГРУПИ НАСЕЛЕННЯ

Загалом, 46% членів ДГ відносили себе до щонайменше однієї вразливої групи населення, 51% серед жінок і 41% серед чоловіків. Згідно

ТАБЛИЦЯ 1: Характеристика ДГ

	Середній вік члена ДГ	% членів ДГ віком 60+	% ДГ з 1 або більше дітьми
Волноваська громада	52	25%	23%
Центр	50	21%	27%
Інші населені пункти	54	30%	19%

з відповідями респондентів, більше третини членів ДГ (26%) є пенсіонерами (особами, які отримують всі види пенсій), водночас ця частка є дещо вищою для інших населених пунктів Волноваської громади - 30% (і 23% для центру). Це співвідноситься із середнім віком населення та середнім віком виходу на пенсію у державі в цілому (59,5 років для жінок і 60 років для чоловіків). Крім того, частка пенсіонерів є відносно високою серед ГДГ (41%), порівняно з вибіркою членів ДГ (28%).

Крім того, згідно з отриманими результатами, жінки виявилися більш соціально та економічно незахищеними, ніж чоловіки, проте більш життєздатними, враховуючи більшу середню тривалість життя: згідно з відповідями респондентів, 51% членів ДГ-жінок мали хронічне захворювання (20%) або були пенсіонерами (31%) (Таблиця 2). Для порівняння, аналогічна частка членів ДГ-чоловіків становила 34%. Проте частка осіб, які мали офіційно оформлену інвалідність, була дещо вищою серед чоловіків (10%), ніж серед жінок (8%).

Загалом, згідно з відповідями респондентів, лише 1% членів ДГ мали інвалідність, яка не була офіційно оформлена. Серед всіх членів ДГ, що мають офіційно оформлену інвалідність (9%), найбільш чисельними є особи з інвалідністю III групи (51%), особи з інвалідністю II групи (37%), і зрештою особи з інвалідністю I групи та особи з інвалідністю дитинства становили 6% від загальної кількості членів ДГ.* Зокрема, якщо вважати соціально незахищеністю статус ветерана війни/АТО/ООС, то, згідно з відповідями респондентів, 1% членів ДГ є соціально незахищеними за цією ознакою.

Загалом, даний попередній аналіз демографічних характеристик і соціально-економічної незахищеності ДГ свідчить про їх високу залежність від програм соціального захисту та наявність ознак старіння населення, адже значною є частка населення віком понад 60 років.

ТАБЛИЦЯ 2: Частка вразливих груп серед членів ДГ, за стратою та статтю

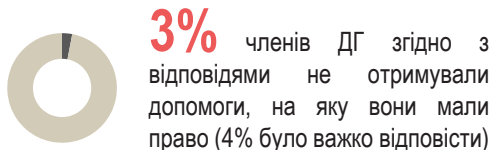
	Пенсіонери	Хронічні захвор.	Інвалідність (оф.)	Інші вразливі групи
Жінки	31%	20%	8%	11%
Чоловіки	22%	12%	10%	12%
Центр	23%	15%	5%	12%
Інші населені пункти	30%	12%	4%	13%
Волноваська громада	26%	16%	9%	11%

1. Статистичний щорічник України, 2019 рік, Державна служба статистики України

* I група: Повна неісдатність, неісдатність виконувати будь-яку роботу, є потреба у постійному сторонньому нагляді. II група: Неісдатність, неісдатність виконувати будь-яку роботу, проте немає потреби у постійному сторонньому нагляді. III група: Неісдатність до звичайної роботи (МОСЗ, Конвенція про права осіб з інвалідністю та Програми соціального захисту в усьому світі: Азія та Океанія, 2006)

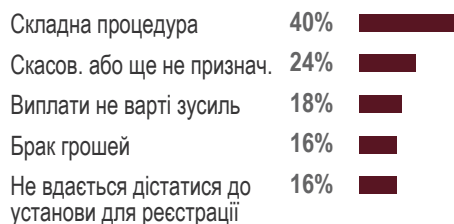

СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА

Майже всі ДГ повідомили, що вони отримують соціальну допомогу, на яку вони мають право. Згідно з відповідями респондентів, основна причина неотримання допомоги полягала у складній адміністративній процедурі, яку необхідно пройти для її оформлення (40% респондентів). Другою найчастіше згадуваною причиною було те, що допомогу було «скасовано або ще не призначено» (24%), в той час як третьою причиною є те, що соціальні виплати менші, ніж зусилля для їх реєстрації (18%). Варто зазначити, що іншими перешкодами для отримання допомоги слугували відсутність фізичного доступу до установи для реєстрації допомоги та брак коштів. Про цю причину повідомили 16% членів ДГ (Діаграма 3).

ДІАГРАМА 3: Найпоширеніші причини неотримання соціальної допомоги, % членів ДГ, які мають право на її отримання, проте не отримують

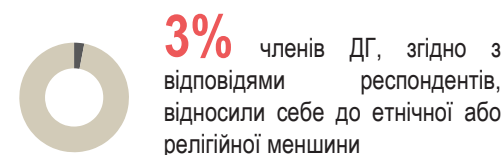
Незважаючи на відносно високі показники приналежності до вищезгаданих вразливих груп, тільки 3% членів ДГ згідно з відповідями потребують послуг соціальних співробітників. Серед 1% членів ДГ, які, згідно з відповідями респондентів, мали право на отримання таких послуг, 70% відповіли, що їхні потреби було задоволено. Аналогічно, тільки 1% членів ДГ повідомили, що користуються послугами доглядача за особою з інвалідністю на повний робочий день, при цьому всі члени ДГ повідомили, що їхні потреби було задоволено. Згідно з відповідями респондентів, тільки 2% членів ДГ мали потребу у цих послугах, але не мали офіційного права на їх отримання. Ця відносна незалежність від зовнішніх послуг може бути пояснена тим, що члени домогосподарств піклуються одне про одного, але, з іншого боку, це також може бути пов'язано з існуванням інших соціальних перешкод, наприклад, відсутністю довіри до державних послуг.

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ

Згідно з відповідями респондентів, лише 1% членів ДГ були внутрішньо переміщеними особами (ВПО), зокрема цей відсоток стосується лише міста Волноваха. Це може бути пов'язано з тим, що Волноваха є частково привабливим місцем для ВПО, оскільки місто має відносно

розвинену функціональну міську територію. Загалом, що стосується ґендерного розподілу серед внутрішньо переміщених осіб, то не було виявлено суттєвих відмінностей між членами ДГ-чоловіками і жінками. Однак спостерігається значна різниця між частками ДГ за кількістю дітей. 42% домогосподарств ВПО відносяться до багатодітних сімей (мають 3 дитини або більше). Крім того, доходи ДГ ВПО, згідно з відповідями респондентів, в середньому є низькими і становлять від 4000 до 8000 гривень.

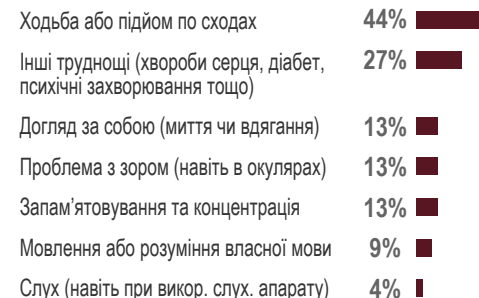

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ЗДОРОВ'Я

Загалом, населення досліджуваної Волноваської громади є середньовіковим (середній вік становить 40 роки), при цьому 16% осіб мають хронічні захворювання і 10% осіб мають інвалідність. Крім того, 6% членів ДГ повідомили, що вони належать до багатодітної родини, тобто мають сім'ю з трьома і більше дітьми до 18 років (офіційно). Згідно з власними оцінками опитаних членів ДГ, вони не мають серйозних проблем зі здоров'ям: насправді тільки 17% з них повідомили, що мають «дуже поганий» або «поганий» стан здоров'я (Діаграма 5).

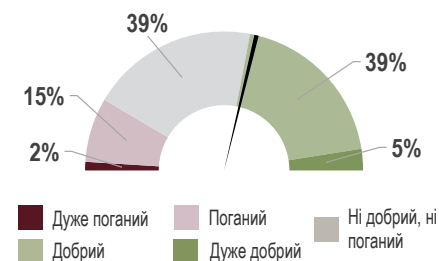
Проте, враховуючи відносно високу частку людей похилого віку, громадян, які страждають на хронічні захворювання, і осіб з інвалідністю, частка ДГ, які повідомили, що потребують послуги соціального працівника або доглядача, була надзвичайно низькою.

ДІАГРАМА 4: Типи труднощів, з якими стикаються у своєму повсякденному житті 10% членів ДГ з інвалідністю

Відповідаючи на запитання про те, як вони хотіли б змінити свій стиль життя для покращення стану свого здоров'я, члени ДГ часто відповідали, що вони б хотіли змінити свої харчові звички. 39% ДГ повідомили, що вони хочуть їсти більше фруктів та овочів. 27% висловили бажання дотримуватися принципів здорового харчування (зменшивши споживання смаженої і жирної їжі). Бажання кинути палити висловили 10% ДГ. Зрештою, 13% повідомили, що вони б хотіли займатися спортом 3 рази на тиждень.

ДІАГРАМА 5: Частка респондентів за станом здоров'я

Методологічна примітка: чорна лінія відображає середньозважену величину варіантів респондентів.

ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ

Переважає більшість респондентів повідомили, що вміють користуватись мобільним телефоном (97%), при цьому 62% можуть користуватися смартфонами. Ці показники різняться залежно від місцевості. Так, згідно з відповідями респондентів, 68% респондентів у центрі громади і 55% в інших населених пунктах громади користуються смартфоном.

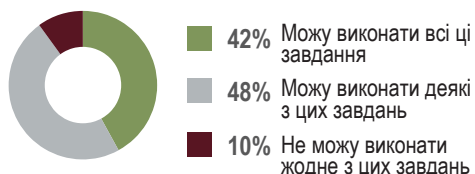
97% респондентів відповіли, що почуваються комфортно, самостійно користуючись моб. телефоном.

62% респондентів відповіли, що почуваються комфортно, самостійно користуючись смартфоном.

Що стосується комп'ютерної грамотності, трохи менше ніж половина опитаних респондентів повідомили про те, що вони частково обізнані з роботою на цифрових пристроях (48%), і 10% не здатні виконати жодне завдання на комп'ютері або в смартфоні. Зокрема, частка респондентів з міста Волноваха (центру громади) мають вищий рівень цифрової грамотності, в порівнянні з жителями інших населених пунктів громади, як продемонстровано на діаграмі 7.

ДІАГРАМА 6: Частка респондентів, які повідомили про вміння виконувати конкретні завдання¹ на цифровому пристрої

ДІАГРАМА 7: Частка респондентів, які повідомили про вміння виконувати завдання на цифровому пристрої, за стратою

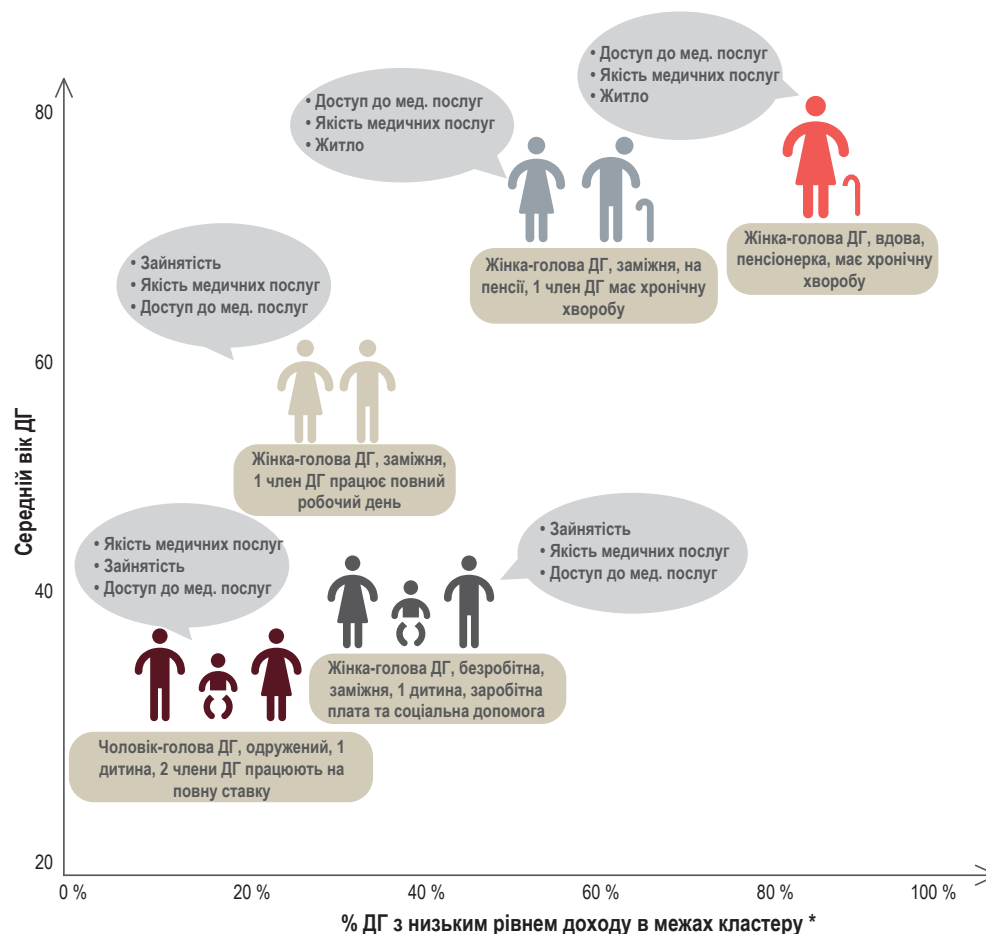

КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Кластерний аналіз (використання алгоритму k-medoids) був проведений для групування досліджуваного населення за десятьма змінними². Метод кластеризації демонструє найпоширеніші профілі домогосподарств, відповідно до їх середнього віку (вертикальна вісь) та рівня їх доходу (горизонтальна вісь); та їх три найбільш поширені проблеми (Діаграма 8). Найпоширенішим профілем домогосподарств у вибірці були сімейні пари віком 30 років, які мають одну дитину та обидва працюють повний робочий день. Для цього профілю ДГ найбільшими проблемами були якість медичних послуг, зайнятість та доступ до медичних послуг.

1. Респондентам були задані питання щодо 5 конкретних завдань: створення електронних документів, використання електронних поштових скриньок, користування Інтернетом, відправлення текстових повідомлень (СМС), читання текстових повідомлень (СМС).

ДІАГРАМА 8: Найпоширеніші профілі домогосподарств та їх три найпоширеніші проблеми

Групою з найбільшою часткою ДГ із низьким рівнем доходу були жінки похилого віку. Для цієї групи ДГ найбільшими проблемами були доступ та якість до медичних послуг. Окрім того, **лише 2 із 5 найпоширеніших профілів домогосподарств склалися з економічно активних членів ДГ, що свідчить про високу залежність населення від соціальних гарантій.** Другим найпоширенішим профілем домогосподарств у вибірці були сімейні пари з дитиною, які отримують соціальну допомогу. Три найбільш поширені проблеми для цієї групи ДГ були зайнятість, якість та доступ до медичних послуг.

2. Стать, вік, статус зайнятості, дохід, освіта, вразливість, хронічні захворювання, інвалідність, статус пенсіонера та місце проживання (центр або периферія громади)

* "ДГ з низьким рівнем доходу" - це домогосподарство, в якому усі члени мають щомісячний дохід менше 4000 грн

ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

У цьому розділі представлено огляд і аналіз основних результатів щодо працевлаштування, які були отримані під час опитування повнолітніх членів ДГ (від 18 років, загалом 1342 членів ДГ). Загалом, було виявлено, що лише трохи більше третини респондентів (33%) безпосередньо залучені до місцевої економіки (зайняті на повний робочий день, зайняті на неповний

ДІАГРАМА 9: Найпоширеніші соціальні групи населення

робочій день, самозайняті, як офіційно, так і неофіційно), у той час як 28% членів опитаних ДГ (25% у центрі та 33% в інших населених пунктах громади) були пенсіонерами (Діаграма 9).

РОЗТАШУВАННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ МІСЬКІ РАЙОНИ

Більшість членів ДГ були працевлаштовані за місцем свого проживання (93% у центрі та 65% в інших населених пунктах громади). Результати порівняння територій чітко демонструють, що члени ДГ, які проживають у інших населених пунктах, є більш схильними працювати не в своєму населеному пункті, ніж члени ДГ, які проживають у місті Волноваха. Ці відмінності між осередками робочої сили та економічною життєздатністю наочно продемонстровані на Kartі 3. Волноваха приваблює більшість працівників з прилеглих територій. Також було виявлено кілька яскраво виражених підцентрів працевлаштування, таких як Маріуполь, Вугледар або Новотроїцьке за межами досліджуваної громади.

КАРТА 3: Карта мережі основних центрів працевлаштування

Стрілки позначають переміщення між населеними пунктами, обумовлене зайнятістю, як вказано у відповідях щодо працевлаштованих членів домогосподарств (n=509) і підтверджено ключовими інформантами громади (n=79), всього 588 відповідей

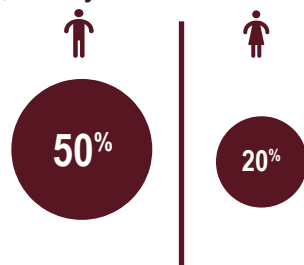

Як зазначено у Таблиці 5, сфера послуг (44%) була основним джерелом зайнятості членів ДГ Волноваської громади (включаючи торгівлю, логістику, безпеку). Освіта була другим найпоширенішим джерелом зайнятості, згідно з відповідями респондентів у м. Волноваха (10%), у той час як сільськогосподарський сектор був відносно важливим лише для сільського населення, де було зайнято 22% членів ДГ. Промисловість мала важливе значення тільки для 10% респондентів у Волноваській громаді.

БЕЗРОБІТНІ ЧЛЕНИ ДГ

В цілому, 16% членів ДГ були безробітними, згідно з відповідями респондентів. Причому цей показник був вищий у центрі громади, ніж в інших населених пунктах - 20% і 14% відповідно. Однак ці показники ринку праці необхідно розглядати з урахуванням особливостей, що характерний для українського ринку праці. Наприклад, рівень безробіття, як правило, штучно занижується за рахунок високої частки осіб, що ніде не працюють і не навчаються, серед випускників шкіл і осіб працездатного віку, які залишають навчання у школі (майже 30%). Аналогічно, в ході стандартизованого опитування важко визначити частку неофіційно працевлаштованих осіб із зайнятістю на повний або неповний робочий день, проте такі види зайнятості, ймовірно, є досить поширеними за існуючих обставин.¹

ДІАГРАМА 10: Частка безробітних, які шукали працевлаштування упродовж 30 днів до опитування

Отримані результати свідчать про те, що частка безробітних жінок на оцінюваних територіях перевищує частку безробітних чоловіків (20% проти 12% відповідно). Крім того, 50% безробітних членів ДГ-чоловіків повідомили, що вони активно шукали роботу протягом 30 днів до збору даних, у той час як відповідна частка безробітних членів ДГ-жінок становила 20% (Діаграма 10).

Основні причини безробіття істотно різняться залежно від статі - причина безробіття серед жінок (63%) була пов'язана з виконанням обов'язків з ведення домашнього господарства («домогосподарки»), при цьому тільки 17% чоловіків вказали це як причину для безробіття. З іншого боку, 41% членів ДГ-чоловіків у якості причин для безробіття посилалися на фізичну непридатність для виконання роботи, у той час як відповідна частка членів ДГ-жінок склала

«Мій чоловік вже більше 6 місяців перебуває на заробітках у Києві, оскільки в населеному пункті немає роботи», - мешканка м. Волноваха

ДІАГРАМА 11: % безробітних членів ДГ за найпоширенішими причинами безробіття та статтю

тільки 14% (Діаграма 11). Однак, 82% членів ДГ вказали, що вони скористалися б новою можливістю щодо працевлаштування, якби їм запропонували.

Певні розбіжності з точки зору географії було виявлено за результатами порівняльного аналізу. По-перше, про скорочення персоналу підприємств з економічних причин частіше повідомляли ДГ у периферійних населених пунктах громади порівняно з центром (відповідно 8% та 3%), що свідчить про менш ефективну місцеву економіку. Аналогічно проблема відсутності відповідних вакансій у населеному пункті зазначалась частіше у прилеглих до Волновахи населених пунктах (відповідно 26% та 11%). З іншого боку, частка членів ДГ, які, згідно з відповідями респондентів,

були тимчасово безробітними через наслідки спалаху COVID-19 була вищою у Волновасі (9%) порівняно з іншими містами громади (2%).

населення опинилося тимчасово безробітними через COVID-19, тоді як 3% були постійно безробітними

респондентів не мали змоги працювати віддалено під час карантину

ПІДПРИЄМЦІ ТА САМОСТІЙНО ЗАЙНЯТІ ЧЛЕНИ ДГ

Хоча самозайнятість є найбільш прибутковим джерелом отримання доходу (Діаграма 12), тільки 3% від загальної кількості опитаного населення є самозайнятими особами, 2% серед членів ДГ у центрі громади та 4% в інших населених пунктах. Ця тенденція може бути безпосередньо пов'язана з тим, що члени ДГ не вважають відкриття власної справи або підприємництво привабливим джерелом отримання доходу, адже 73% повідомили, що ніколи не думали про започаткування власної справи, 17% планували зробити це, але так і не зробили, і тільки 2%, згідно з відповідями респондентів, мали власний бізнес в минулому.

На думку тих, хто розглядає можливість відкрити власний бізнес, основною перешкодою до відкриття власної справи є відсутність стартового капіталу (85%). Ризики, пов'язані з відкриттям бізнесу, були другою найбільш поширеною перешкодою (22%), а на третьому місці опинилась відсутність необхідних навичок для реалізації своєї ідеї (21%). На четвертому

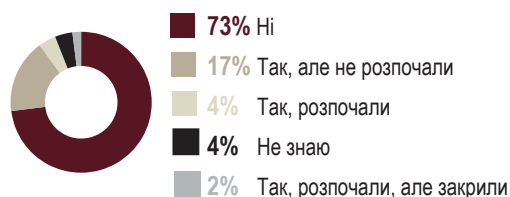
ТАБЛИЦЯ 5: Топ 3 найпоширеніших секторів працевлаштування за територією

	1.	2.	3.
Громада	Послуги (44%)	Сільське гос. (13%)	Промисловість (10%)
Центр	Послуги (51%)	Освіта (10%)	Промисловість (9%)
Інші населені пункти	Послуги (35%)	Сільське гос. (22%)	Промисловість (12%)

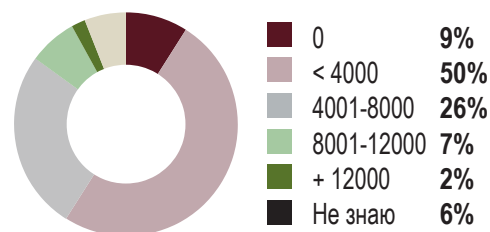
1. "Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні", веб-сайт МОП, 2017

ДІАГРАМА 12: % членів ДГ працездатного віку (більше 14 років) які повідомили, що розглядали можливість розпочати власний бізнес

ДІАГРАМА 13: % членів ДГ (осіб старше 14 років) за рівнем доходу* (за 3 місяці до опитування)

і п'ятому місцях розташувалися неспроможність займатися підприємницькою діяльністю через сімейні обставини (14%) і корупція (її сприйняття) (9%).

РІВНІ ДОХОДУ*

Як вже згадувалося раніше, отримані результати свідчать про те, що тільки 33% повнолітнього населення безпосередньо залучені до місцевої економіки через діяльність, яка приносить дохід, у той час як частка пенсіонерів становить 28%. Це надає підстави говорити про високу економічну залежність від пенсій. Результати аналізу рівнів доходів членів ДГ говорять про те, що середній місячний дохід на одного члена ДГ також є відносно низьким. Як показано на Діаграмі 13, половина опитаних членів ДГ повідомили, що їхній заробіток є меншим за 4000 грн.

«Чоловік працює на шахті. Із завтрашнього дня він працюватиме на 2/3 ставки, тому наш дохід істотно зменшиться», - мешканка с. Новоандріївка

АНАЛІЗ ДОХОДІВ

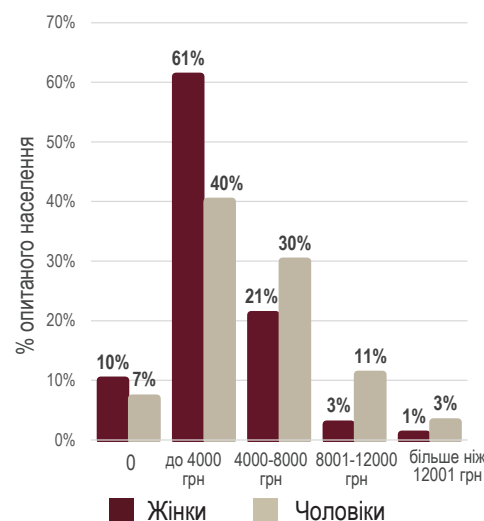
У наступному розділі наведено аналіз рівнів доходу з розбивкою за статтю, географічним районом, профілями вразливості і статусом внутрішньо переміщеної особи для кращого виявлення спільних і співпадаючих вразливостей на рівні ДГ.

Висока частка вразливих груп серед членів ДГ-жінок, яку було визначено в попередньому розділі цього звіту (висока частка пенсіонерів, осіб, що мають хронічні захворювання і безробітних осіб, та загалом населення старшого віку), відповідає їх відносно низькому доходу, згідно з відповідями респондентів. Загалом, як продемонстровано на Діаграмі 14, отримані дані свідчать про те, що жінки, як правило, заробляють менше, ніж чоловіки, причому, згідно з відповідями респондентів, 61% жінок-членів ДГ отримували дохід, нижчий за 4000 грн на місяць, у той час як відповідна частка чоловіків становила 40%. Аналогічно, 30% членів ДГ-чоловіків отримують щомісячний дохід у розмірі від 4001 до 8000 грн, у той час як відповідна частка жінок становить 21%.

За результатами розбивки за географічним принципом було виявлено, що в середньому рівень фінансової уразливості населення центра громади, де понад 40% членів ДГ отримують щомісячний дохід, нижчий за 4000 грн, є нижчим порівняно з іншими населеними пунктами, де такий самий дохід отримують 57% членів ДГ.

Діаграма 15 вказує, що члени ДГ, які є безробітними, були другою найбіднішою групою населення після пенсіонерів (56% безробітних мають дохід, нижчий за 4000 грн на місяць). З іншого боку, самозайняті члени ДГ виявилися більш фінансово забезпеченими, при цьому 10% опитаних членів ДГ, які є підприємцями, повідомили, що вони отримують дохід, який перевищує 12000 грн на місяць. Зайняті члени ДГ становлять другу за рівнем забезпеченості групу населення, при цьому 48% з них повідомили, що заробляють від 4000 до 8000 грн на місяць. Цей результат вказує на прогалини у роботі систем соціального захисту. Він також свідчить

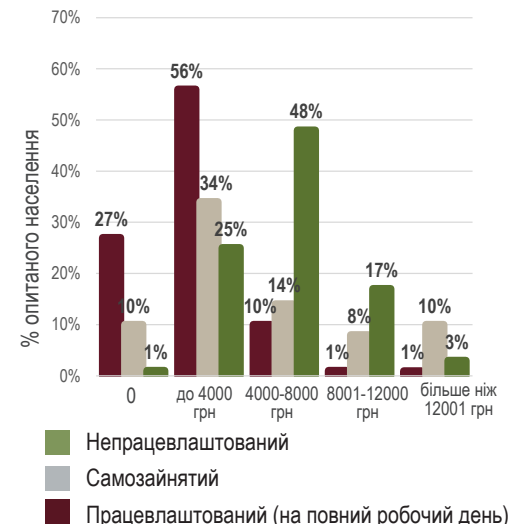
ДІАГРАМА 14: Розподіл доходу членів ДГ (особи старше 14 років), за статтю

про те, що безробітне населення, імовірно, становить найбільш економічно вразливу групу на оцінюваних територіях.

Розбивка рівнів доходів за типами вразливості додатково підтверджує, що соціально незахищені члени ДГ, такі як пенсіонери, особи з хронічними хворобами та інвалідністю, ветерани також є найбільш економічно незахищеними. Насправді, 67% соціально незахищених членів ДГ, які належать до цих груп, отримували, згідно з відповідями респондентів, дохід, менший ніж 4000 грн на місяць. Для порівняння, частка членів ДГ, які не мають вразливостей становила 32%. Цікаво зауважити, що тільки 3% від загальної кількості вразливих членів ДГ не отримували жодного доходу; відповідна частка членів ДГ, які не мали жодних вразливостей, становила 15%. Це означає, що більша частина членів ДГ, що є вразливими принаймні за однією ознакою, отримують фінансову/соціальну допомогу або пенсії.

ДІАГРАМА 15: Розподіл доходу членів ДГ, за типом зайнятості

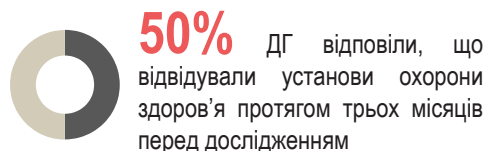

* Під поняттям "доходи" мається на увазі усі види фінансових джерел, заробітна плата, пенсія, пільги, торгівля, допомога родичів.

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

У цьому розділі йдеться про рівень доступу і якість медичних послуг у Волноваській громаді. Висновки було зроблено на основі результатів опитування 82 ключових інформантів установ (КИУ), всіх 694 домогосподарств і 79 ключових інформантів громад (КИГ). Слід зазначити, що «якість медичних послуг» і «доступ до медичних послуг» були двома найпоширенішими проблемами серед всіх оцінюваних секторів (згідно з відповідями 42% і 37% респондентів-ДГ відповідно).¹²

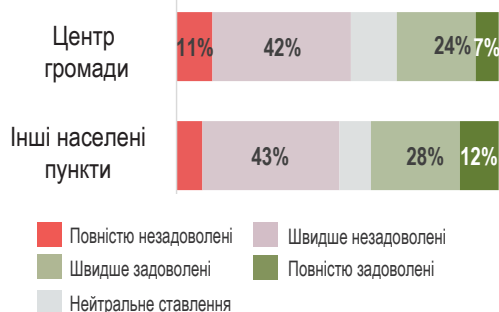
ДІАГРАМА 16: Медичні послуги, якими користуються найчастіше, % ДГ

Як це продемонстровано безпосередньо на Діаграмі 16 вище, найчастіше громадяни зверталися по послуги лікарів загальної практики (78%) і вузької спеціалізації (49%). Більшість ДГ були незадоволені державними медичними послугами, які були доступними для них (52%) (Діаграма 17).

«У місцевому ФАПі немає лікаря. Двічі на тиждень приїжджає лікар з Рибинського, але цього недостатньо для нашого населеного пункту. Особливо важко діставатися до поліклініки пенсіонерам» - мешканка с. Ближнє.

ДІАГРАМА 17: Задоволеність ДГ медичними послугами

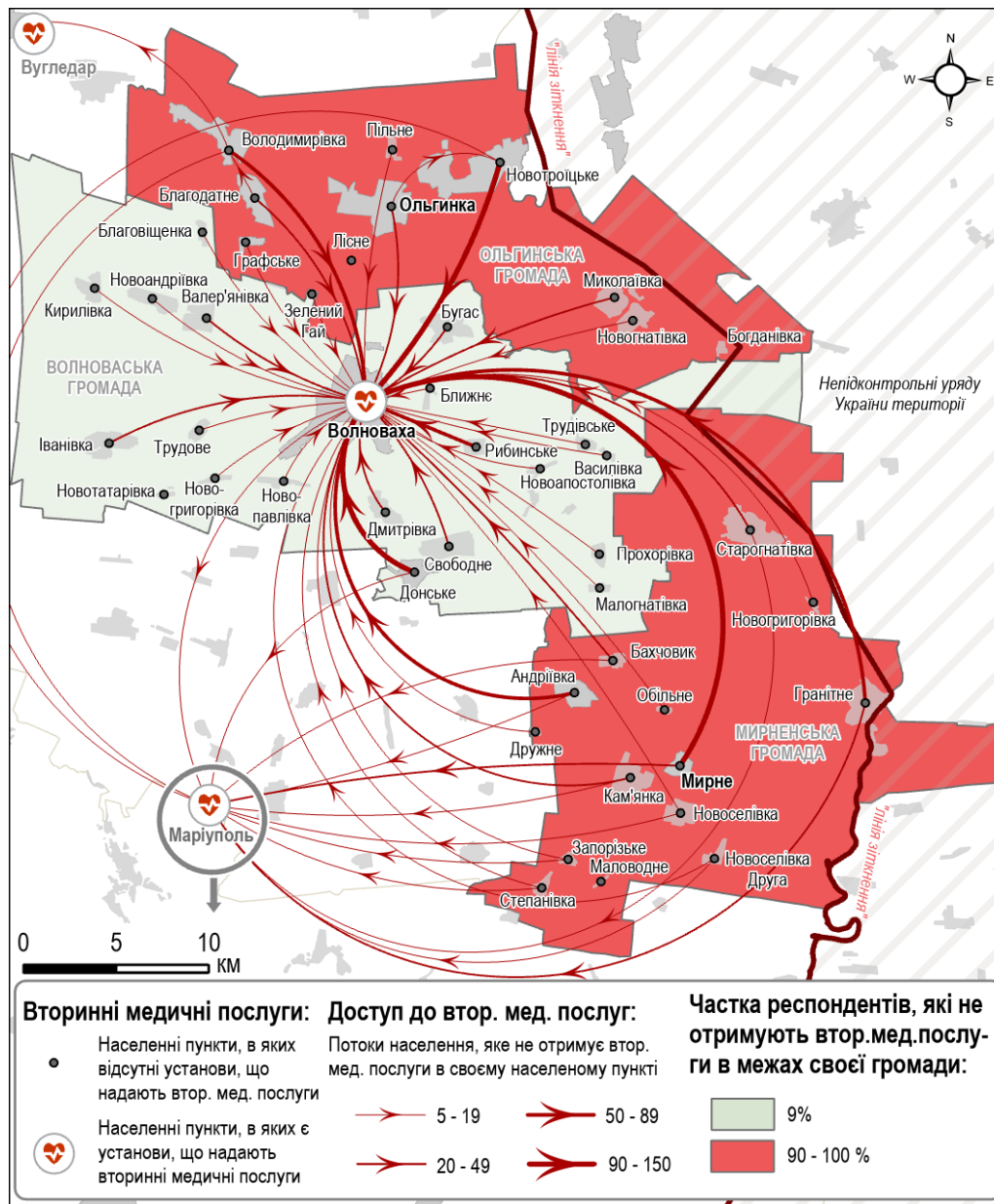

ДІАГРАМА 18: Найпоширеніші причини незадоволення користувачів

Результати картування (Карта 4) вказують на те, що медичні заклади вторинного рівня є тільки у великих міських населених пунктах. Як результат, майже всі послуги, пов'язані з медичною допомогою вторинного рівня, були недоступні на багатьох оцінюваних територіях, що змушувало населення звертатися по такі види медичних послуг в інші населені пункти.

КАРТА 4: Мережева карта доступу до медичних послуг

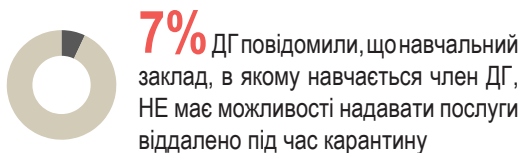
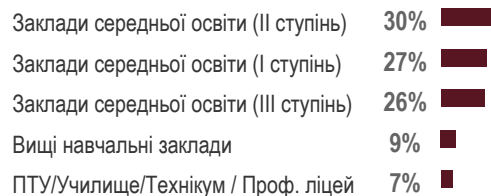

ОСВІТНІ ПОСЛУГИ

У цьому розділі висвітлено рівні задоволення домогосподарств (ДГ) освітніми послугами і основні перешкоди доступу до цих послуг. Згідно з відповідями респондентів, найбільш відвідуваними освітніми закладами є навчальні заклади базової середньої освіти (1-3 ступіння) - 88 % ДГ (Діаграма 19).

ДІАГРАМА 19: Найбільш відвідувані навчальні заклади, згідно з відповідями респондентів

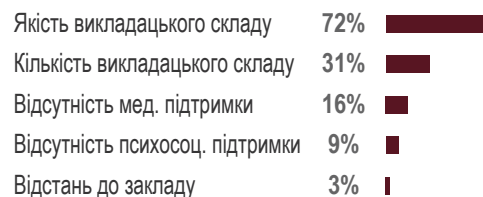

ДІАГРАМА 20: Задоволеність членів ДГ послугами освіти

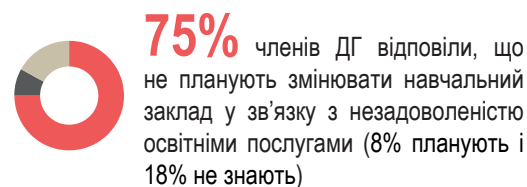
Більшість членів ДГ повідомили, що вони є «повністю задоволені» (43%), або «скоріше задоволені» (40%) якістю освітніх послуг. Серед основних причин незадоволеності освітніми послугами вказувались якість та кількість викладацького складу (Діаграма 20).

ДІАГРАМА 21: Найпоширеніші причини незадоволеності членів ДГ, згідно з відповідями респондентів

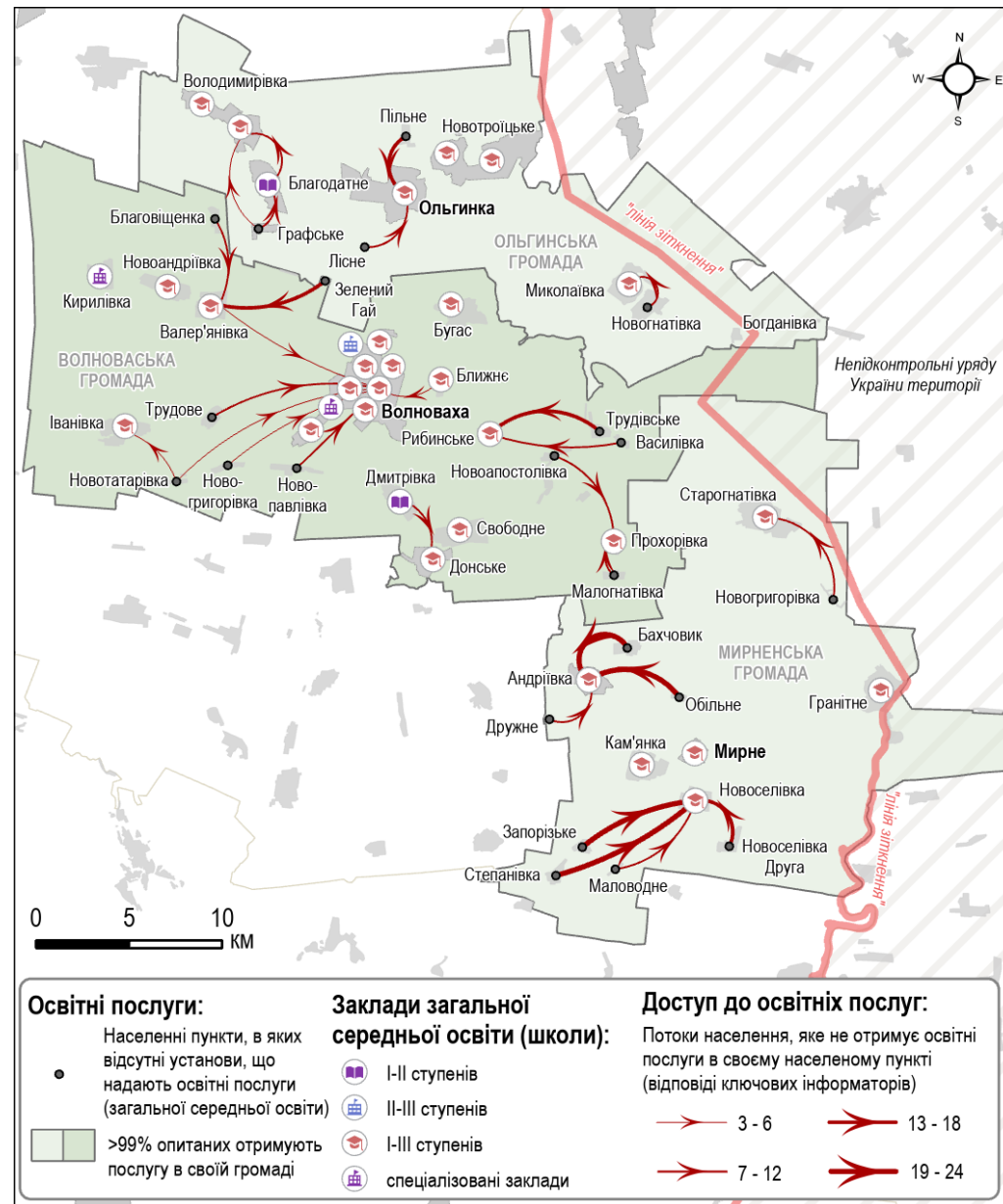

“Серед основних проблем, які мене турбують, - це освіта дітей. У даний час у зв'язку з карантином відбувається дистанційне навчання, бракує педагогічної освіти і навичок.” - мешканка с. Ближнє

Незважаючи на те, що кваліфікація персоналу була однією з головних проблем, що викликали їхню стурбованість, користувачі загалом не сприймали її як достатньо погану для того, щоб змінювати навчальний заклад. Насправді тільки 8% ДГ (10 % у центрі, та 5 % у інших населених пунктах) повідомили про свої плани змінити навчальний заклад із вищевказаних причин.

КАРТА 5: Мережева карта доступу до освітніх послуг

АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ

У цьому розділі описано рівень доступу, доступність і якість адміністративних послуг у населених пунктах Волноваської громади.

17% ДГ користувались принаймні однією адмін. послугою за 3 місяці до проведення цього дослідження.

91% ДГ зазначили, що їм зручно користуватись інтернетом для доступу до адміністративних послуг

Як продемонстровано на Karti 6, більшість ДГ і КІГ, які проживають навколо міста Волновахи, повідомили, що вони їздять до Волновахи для отримання необхідних послуг. Крім того, до Волновахи їздять і жителі населених пунктів із Мирненської та Ольгинської громад для отримання адміністративних послуг.

ДІАГРАМА 22: Задоволеність членів ДГ адміністративними послугами

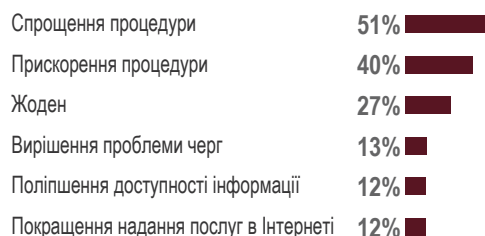

ДІАГРАМА 23: Найбільш поширені причини незадоволеності ДГ, які користуються адміністративними послугами

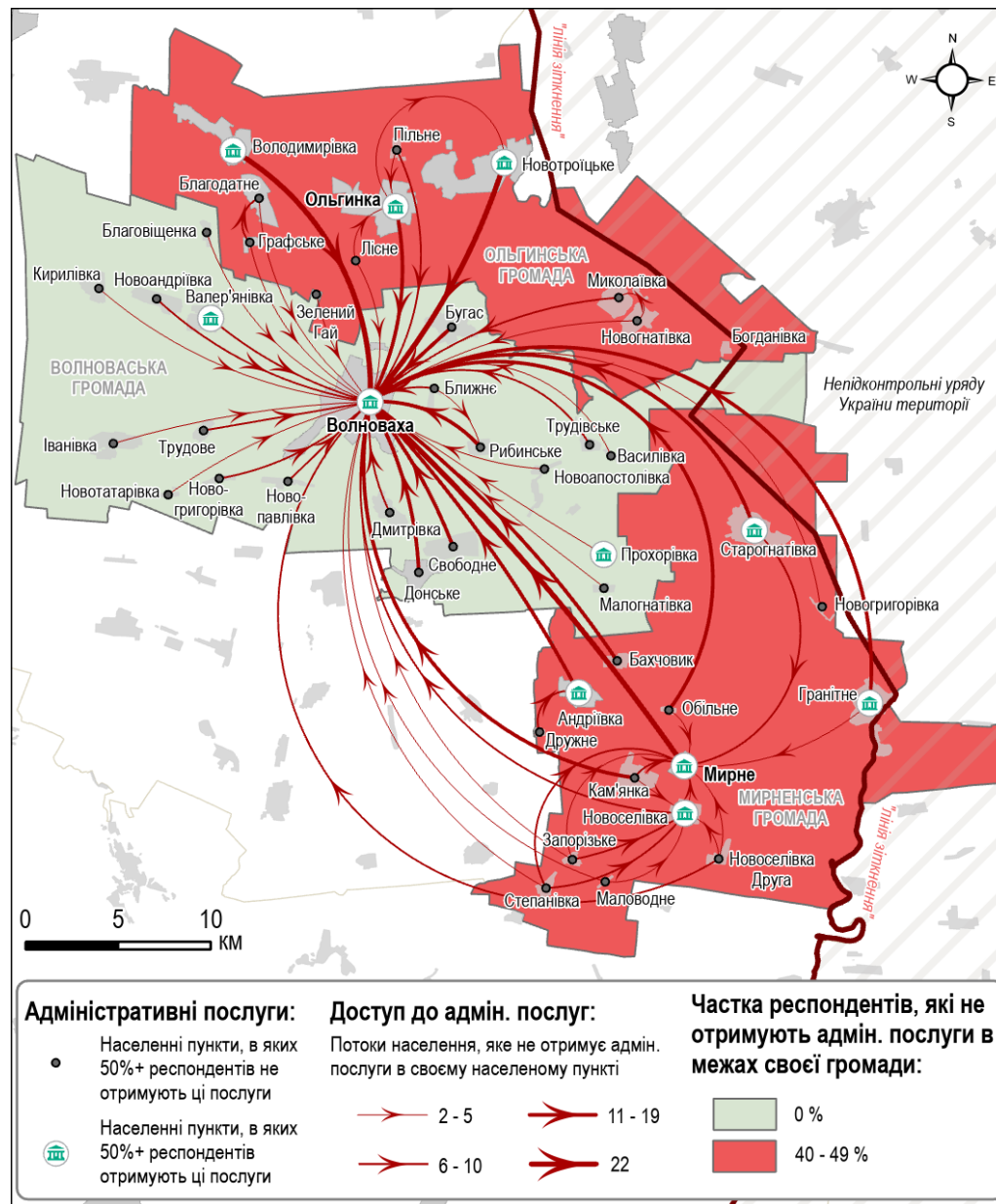
Загалом, 73% членів ДГ, які мали доступ до адміністративних послуг, були «скоріше» або «повністю задоволені» своїми адміністративними закладами. Часозатратні і бюрократичні процедури були, згідно з відповідями респондентів, найбільш поширеними причинами незадоволення користувачів адміністративних послуг (Діаграма 23).

ДІАГРАМА 24: Найбільш поширені пріоритетні сфери покращення, відповідно до ДГ, які користуються адміністративними послугами

Отримання паспорту (внутрішнього або закордонного) було основною причиною звернення ДГ до адміністративних закладів, за ним йде отримання субсидій та отримання довідки про склад сім'ї. Загалом, 83% ДГ повідомили, що вони не користувались адміністративними послугами за останні 3 місяці до збору даних.

КАРТА 6: Мережева карта доступу до адміністративних послуг

СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ

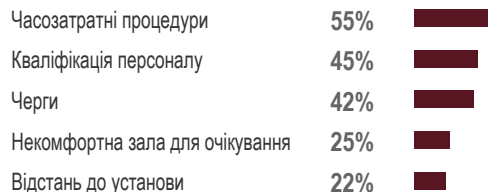
У цьому розділі досліджено рівень доступу, наявність та якість надання соціальних послуг у Волноваській громаді. Основними причинами звернення ДГ до соціальних установ були отримання соціального супроводу людей з інвалідністю (5%) та отримання супроводу сімей, дітей та молоді (4%). Загалом, частка ДГ, які повідомили, що вони не користуються ніякими соціальними послугами була високою - 88% ДГ.

З-поміж ДГ, які, згідно з відповідями респондентів, користувалися соціальними послугами, 68% повідомили, що вони «повністю» або «достатньо» задоволені якістю соціальних послуг (Діаграма 25). Основною причиною незадоволеності, згідно з відповідями респондентів, були тривалі процедури (55%), як показано на Діаграмі 26, після якої йде кваліфікація персоналу (45%), довгі черги (42%) та некомфортне приміщення для очікування (25%).

ДІАГРАМА 25: Рівень задоволеності домогосподарств якістю соціальних послуг

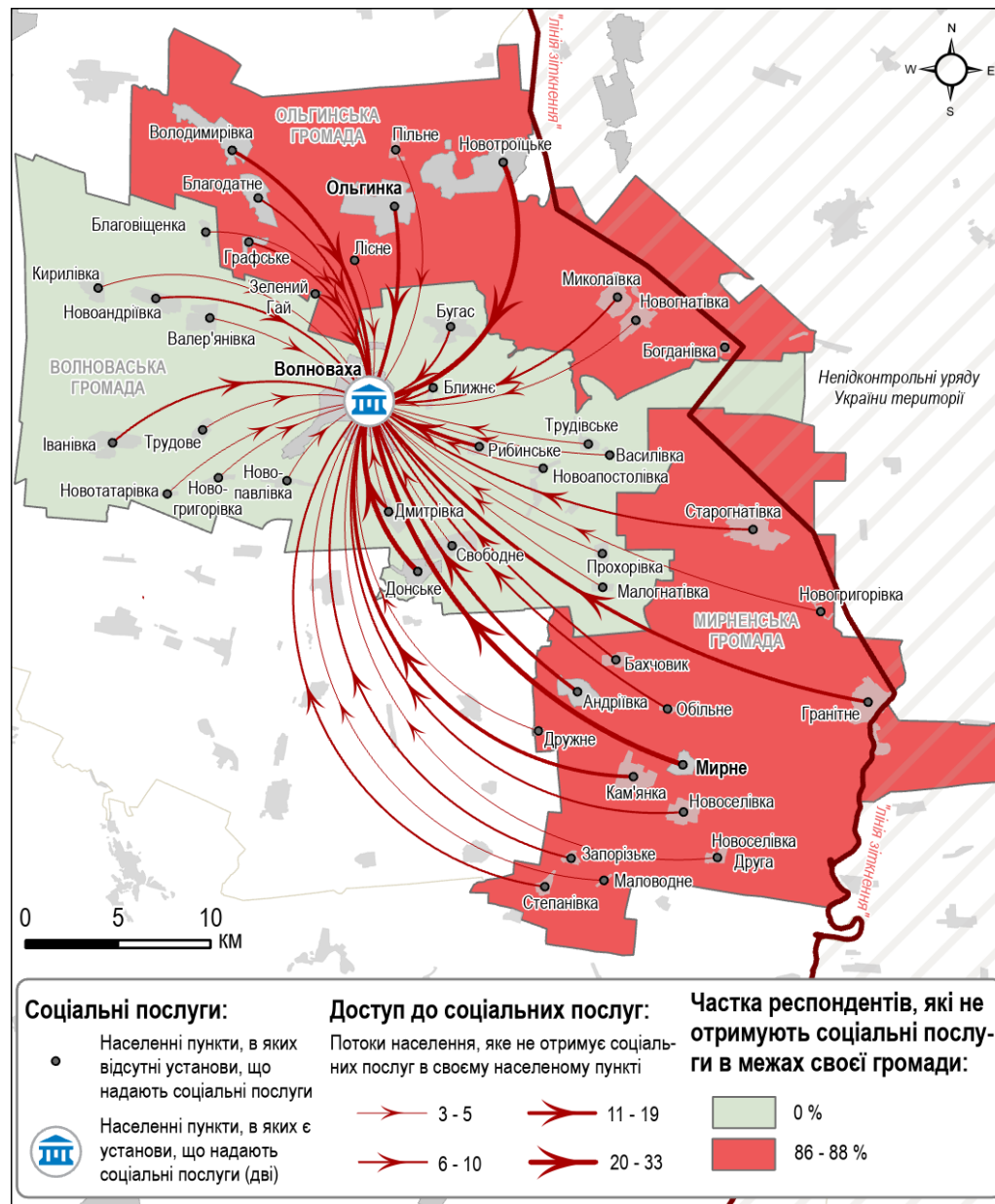

ДІАГРАМА 26: Найбільш поширені причини незадоволеності ДГ, які користуються соціальними послугами

Результати картування доступу до соціальних послуг в трьох громадах Волноваського району (Карта 7) вказують на те, що соціальні установи знаходились тільки у великих міських населених пунктах, а саме в місті Волноваха. Як результат, соціальні послуги були недоступні на багатьох оцінюваних територіях, що змушувало населення із сусідніх Ольгинської та Мирненської громад, звертатися по такі види послуг в місто Волноваха, що значно збільшує навантаження на соціальні установи цього міста.

КАРТА 7: Мережева карта доступу до соціальних послуг

КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ

На поданих нижче графіках зображений рівень задоволеності ДГ базовими комунальними послугами.

ДОРОГИ: 75% ДГ повідомили, що вони “повністю” та “скоріше” незадоволені станом доріг в своєму населеному пункті.

Три основні причини незадоволеності ДГ дорогами:

Поганий стан	99%
Небезпека для пішоходів	21%
Відсутність смуг	4%

ВОДОПОСТАЧАННЯ: 46 % ДГ повідомили, що вони не є підключеними до центрального водопостачання. 31% ДГ, які є підключеними до водопроводу, повідомили, що вони є незадоволеними доступними послугами з водопостачання.

Три основні причини незадоволеності ДГ щодо послуг водопостачання:

Високі ціни	57%
Постійні перебої	51%
Вода поганої якості	51%

“Воду в населеному пункті подають по годинах, з 7 до 9.00 і ввечері з 19 до 21.00, і вона поганої якості” - мешканка м. Волноваха

ПОСЛУГИ З УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ І КАНАЛІЗАЦІЙНОЮ СИСТЕМОЮ: 72 % ДГ повідомили, що вони не є підключеними до каналізаційної системи і здійснюють самостійно викачку та очистку зливних, вигрібних ям, туалетів.

Три основні причини незадоволеності ДГ послугами з управління відходами:

Часті поломки	82%
Низька якість послуги	68%
Постачальник не реагує на звернення	21%

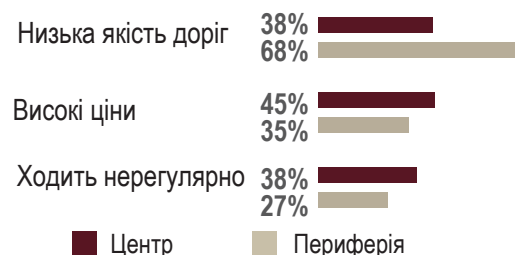
ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ: 66% ДГ повідомили, що вони були “повністю” та “скоріше” задоволені постачанням електроенергії. Про постійні перебої як основну причину незадоволеності повідомили 60% ДГ, в порівнянні з 34% ДГ з інших населених пунктів громади.

Три основні причини незадоволеності ДГ послугами електропостачання:

Високі ціни	70%
Постійні перебої	47%
Слабка напруга	34%

ТРАНСПОРТ: 23% ДГ повідомили, що вони “повністю” та “скоріше” не задоволені роботою громадського транспорту у своєму населеному пункті.

ДІАГРАМА 27: Найпоширеніші причини незадоволеності громадським транспортом

“Найбільша проблема в Донському - це відсутність транспорту. У зв'язку з карантом автобус перевозить тільки співробітників підприємств, і виїхати в інший населений пункт немає можливості, доводиться добиратися на попутках” - мешканка смт Донське

ДОЗВІЛЛЯ

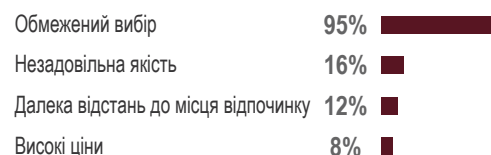
Чверть опитаних ДГ повідомили, що вони задоволені можливостями провести вільний час і дозвілля у своєму населеному пункті (28%). При чому ця частка була дещо вищою серед жителів центру громади - міста Волновахи, як показано на Діаграмі 28.

ДІАГРАМА 28 Рівень задоволеності ДГ можливостями провести вільний час і дозвілля у своєму населеному пункті

Основною причиною незадоволеності ДГ можливостями для дозвілля були обмежений вибір місць для відпочинку (95%). Іншими причинами були якість рекреаційних послуг (16%), далека відстань до місць для дозвілля (12%) та високі ціни на рекреаційні послуги (8%).

ДІАГРАМА 29: Найбільш поширені причини незадоволеності ДГ можливостями для дозвілля

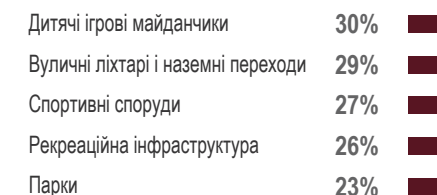

“У нашому районі біля школи є клуб, але він в аварійному стані. Необхідно відремонтувати його, щоб можна було відкрити гуртки для дітей, оскільки їхнє дозвілля не організоване” - мешканка м. Волноваха

Крім того, 36% опитаних ДГ повідомили, що вони задоволені якістю надання спортивних послуг у громаді на момент збору даних.

Що стосується якості та доступу ДГ до соціальної інфраструктури, то, як показано на Діаграмі 30, найбільше ДГ відчувають потребу у дитячих ігрових майданчиках (30%), вуличних ліхтарях (29%) та спортивних спорудах (27%).

ДІАГРАМА 30: Види соціальної інфраструктури, які, на думку ДГ, потрібні найбільше у їх населеному пункті

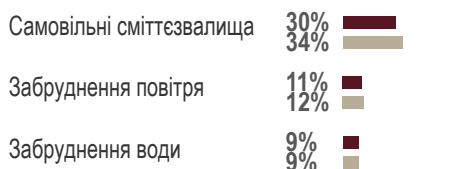
20% респондентів “погодились” або “повністю погодились” із твердженням, що вони розглядають варіант покинути свій населений пункт в якийсь момент у майбутньому

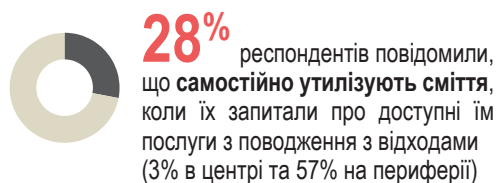
ДОВКІЛЛЯ

У цьому розділі представлено огляд і аналіз основних результатів щодо стану довкілля Волноваської громади, отриманих в результаті опитування членів ДГ в рамках збору даних, проведеного командою організацій IMPACT/ACTED, та результати Зональної оцінки ризиків Волноваської громади, розробленою IMPACT в рамках реалізації програми зі зниження рівня вразливості до ризиків лих на сході України. Загалом, було виявлено, що найпоширенішими екологічними проблемами для ДГ були самовільні сміттєзвалища (32% загалом по громаді), забруднення повітря (12%) та забруднення води (9%) (Діаграма 31).

ДІАГРАМА 31: Найпоширеніші екологічні проблеми домогосподарств, % членів ДГ

■ Центр ■ Інші насел. пункти

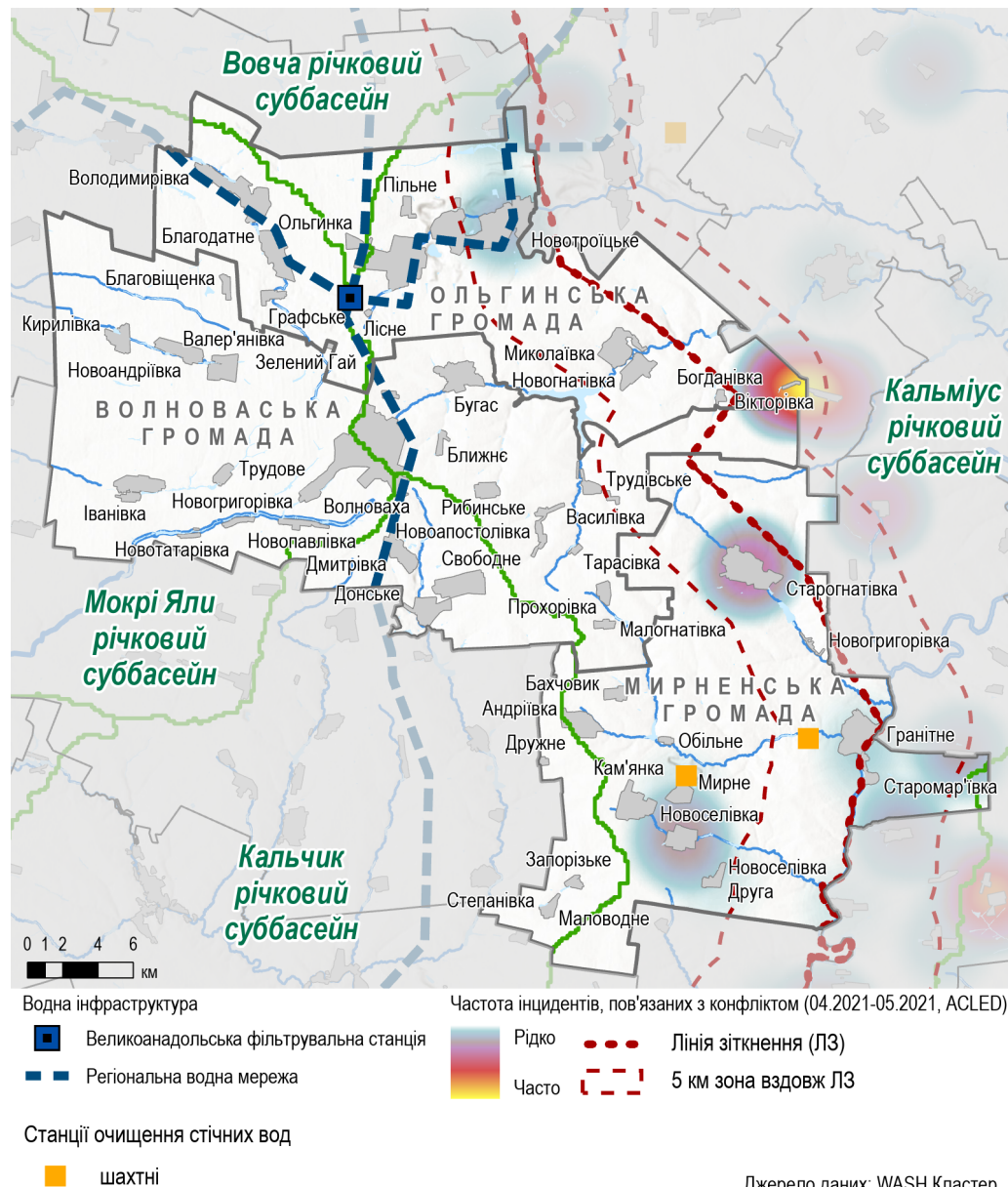
Як продемонстровано на Kartі 8, територію Волноваської громади проходить вододіл басейнів річок Кальчик, Кальміус та Мокрі Яли. Система водопостачання має критично важливе значення для забезпечення базових потреб у воді і санітарних потребах. Серед об'єктів водної інфраструктури досліджуваних громад є одна фільтрувальна

станція (Великоанадольська), розташована у сусідній Ольгинській громаді та 2 шахтні станції очищення стічних вод, які розташовані у Мирненській громаді.

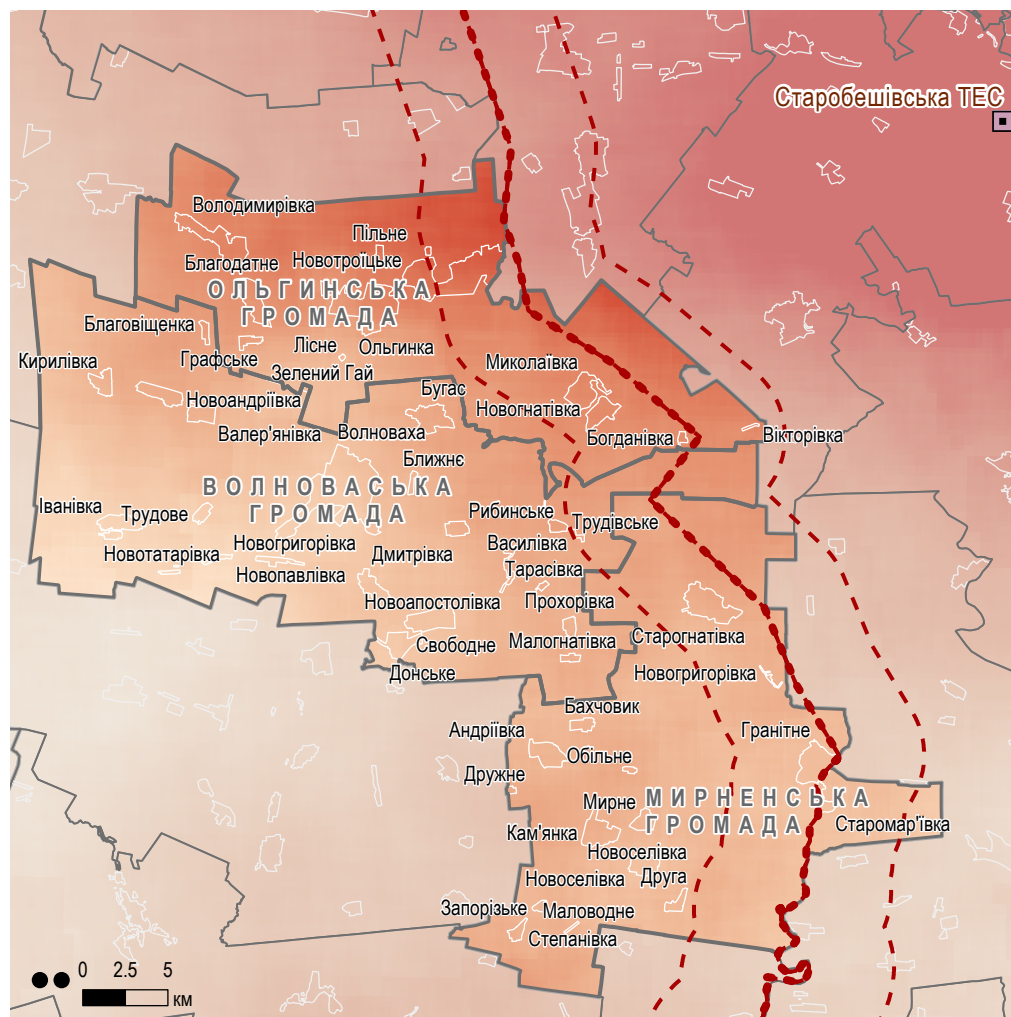
Через важку промисловість регіону багато населених пунктів стикаються з високим рівнем забруднення повітря. На Картах 9 та 10 продемонстровані рівні забруднення повітря у трьох цільових громадах. Зокрема, дві карти подані для порівняння забрудненості повітря у період з червня 2019 по травень 2020 рік та з червня 2020 по травень 2021 рік.

Карта 11 містить показники вразливості населених пунктів трьох громад Волноваського району. Більшу частину зі зведених показників вразливості було взято з Оцінки вразливості установ надання базових послуг REACH, яка є репрезентативною не на рівні окремого населеного пункту, а на рівні страти – тобто класу, до якого належав населений пункт: міські і сільські населені пункти, та населені пункти у 5-ти км зоні від лінії зіткнення та за її межами. Вразливість розраховувалася на основі чутливості та спроможності реагувати на стихійні лиха. Чутливість, у свою чергу, була розрахована з використанням коефіцієнтів залежності та економічного потенціалу. Економічна спроможність була розрахована на основі рівня безробіття та частки пенсіонерів. Залежність базувалася на частці населення віком 65+; наявності осіб з ≥ 1 інвалідністю; домогосподарств з ≥ 3 дітьми; домогосподарств, основним засобом до існування яких є сільське господарство; домогосподарств, де головою є вдова, самотня жінка чи одинокі батько/мати. Спроможність реагувати на стихійні лиха була розрахована на основі доступу до базових послуг, обізнаності про бомбосховища, частки ВПО та кількості інцидентів, пов'язаних з конфліктом.

КАРТА 8: Карта водної інфраструктури

КАРТА 9: Карта забруднення атмосферного повітря в період з червня 2019 року по травень 2020 року.

Середня концентрація
NO₂ у повітрі
(01.06.2019-31.05.2020)

min
max

Meжі громад

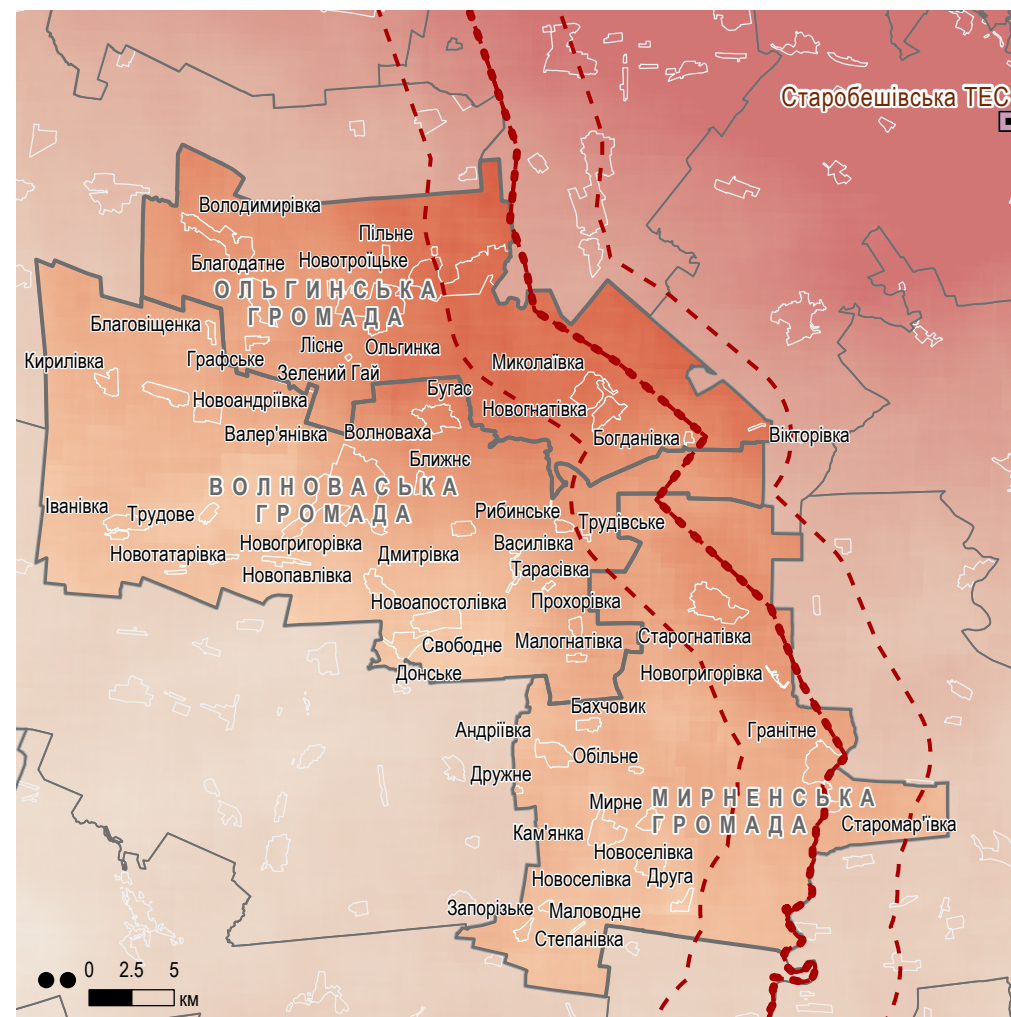
Meжі населених пунктів

--- Лінія зіткнення (ЛЗ)

- - - 5-км зона вздовж ЛЗ

Джерело: <https://code.earthengine.google.com/fe6e6f71b81c1b011c75f16cafb3176e>

КАРТА 10: Карта забруднення атмосферного повітря в період з червня 2020 року по травень 2021 року.

Середня концентрація
NO₂ у повітрі
(01.06.2020-31.05.2021)

min
max

Meжі громад

Meжі населених пунктів

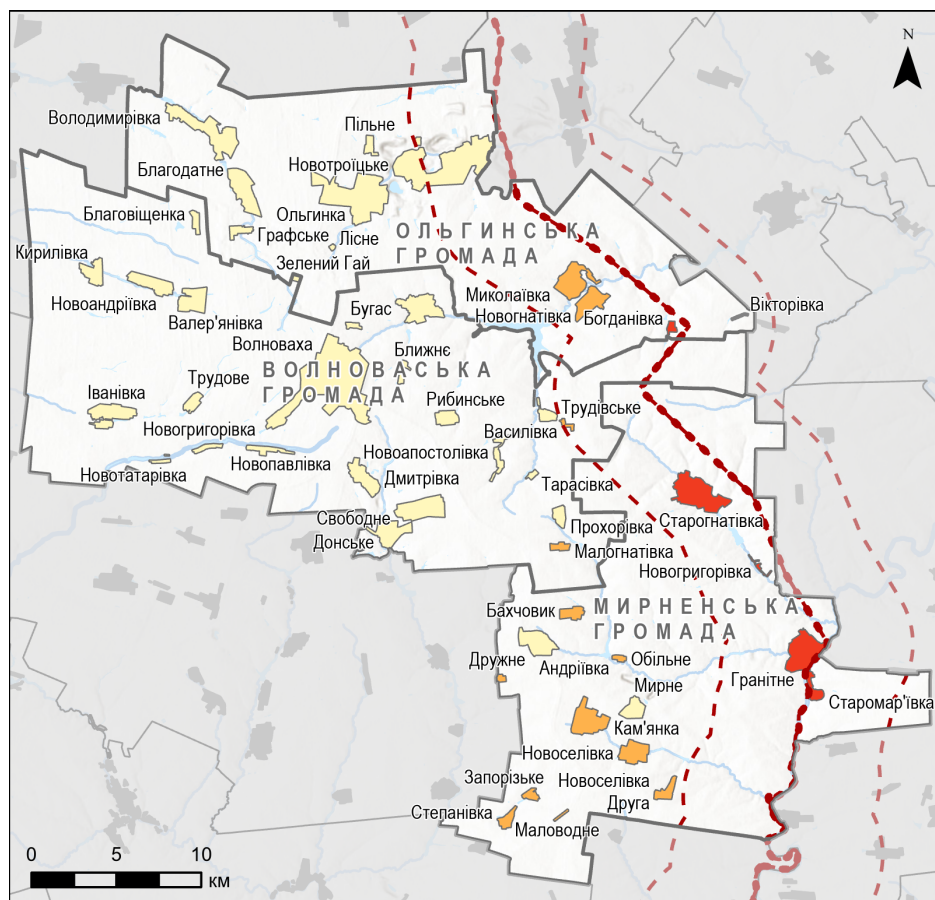
--- Лінія зіткнення (ЛЗ)

- - - 5-км зона вздовж ЛЗ

Джерело: <https://code.earthengine.google.com/9b4f62917946a20a4ac55ca0a8c08cf3>

КАРТА 11: Карта вразливості населених пунктів трьох громад Волноваського району

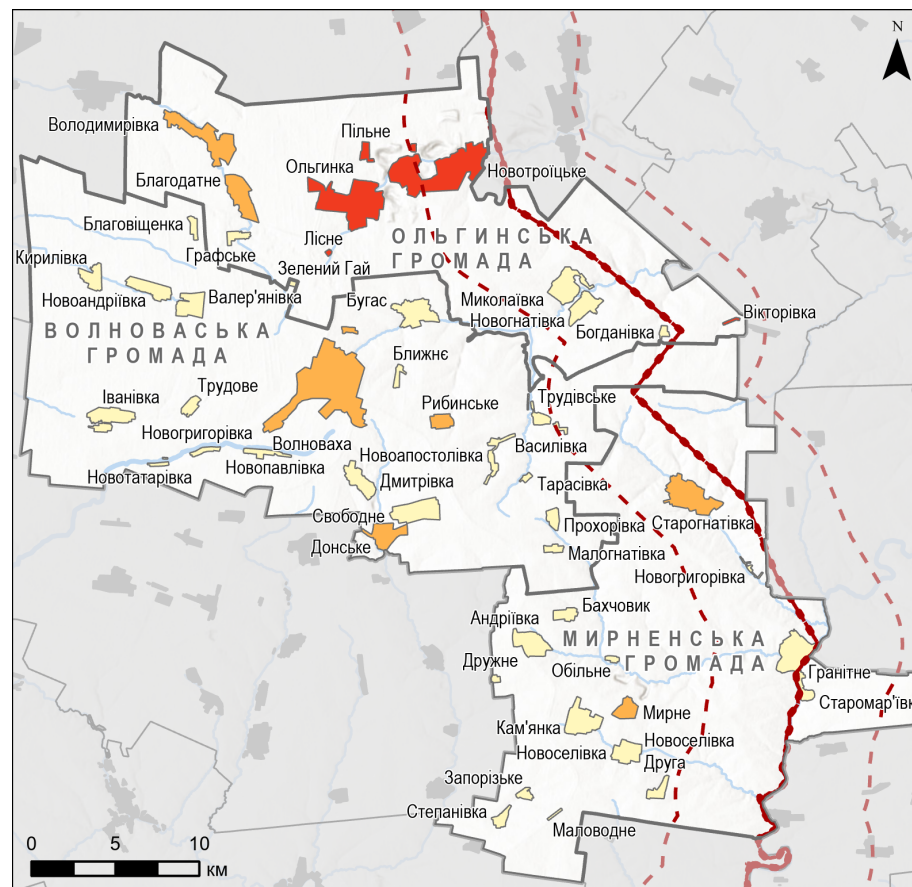

Індекс вразливості

- Низький
- Помірний
- Високий
- Немає даних

--- Лінія зіткнення
--- 5-км зона уздовж ЛЗ

КАРТА 12: Карта впливу антропогенних небезпек населених пунктів трьох громад Волноваського району

Індекс впливу антропогенних небезпек

- Низький
- Помірний
- Високий

--- Лінія зіткнення
--- 5-км зона уздовж ЛЗ

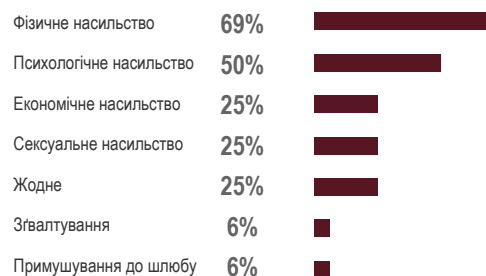
Аналіз впливу антропогенних небезпек, результати якого подано на Kartі 12, розраховувався на основі комбінації таких показників: небезпечні об'єкти, інциденти, пов'язані з конфліктом та забруднення повітря. Кількість небезпечних об'єктів розраховувалася в межах населеного пункту та на відстані 2 км від кожного населеного пункту. До небезпечних об'єктів увійшли потенційно небезпечні об'єкти критичної інфраструктури, хвостосховища, терикони, місця зберігання відходів і фільтрувальні станції, отримані з Інформаційної системи довкілля Донбасу (DEIS). Оскільки декілька небезпечних об'єктів можуть мати кумулятивний вплив на довкілля і населення, аналіз враховує також кількість небезпечних об'єктів в межах 5-км зони від населеного пункту для представлення широкомасштабних наслідків.

ФОКУС НА ҐЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВІ

У цю розділі представлені основні висновки щодо різноманітних типів насильства, яких зазнали учасники у Волноваській громаді, видів інцидентів, пов'язаних з ҐЗН, та потенційного ефекту пандемії COVID-19 на вже існуючий рівень ҐЗН у громаді.

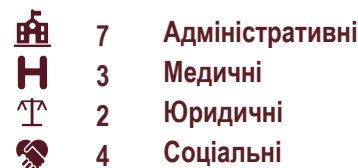
Фізичне насильство було найбільш поширеною формою ҐЗН, з якою стикалися постачальники послуг (69%), психологічне або емоційне насильство складало 50%. Економічне насильство⁶, випадки сексуального насильства траплялися рідше - 25%. Шість відсотків (6%) постачальників послуг стикалися з випадками зґвалтування та примусових шлюбів (Діаграма 32).

ДІАГРАМА 32: Найбільш поширені форми зафіксованих випадків ҐЗН, згідно з даними % КІУ

⁶ Згідно з [термінологічним словником Європейського інституту з питань ґендерної рівності](#), економічне насильство - це будь-який вчинок чи поведінка, які завдають економічної шкоди людині. Може мати форму майнової шкоди, обмеження доступу до фінансових ресурсів, освіти або ринку праці тощо.

ДІАГРАМА XX: Тип і кількість закладів, що надають послуги щодо ҐЗН в громаді

Що стосується частоти випадків ҐЗН, то 56% КІ установ повідомили, що такі випадки трапляються не часто (50% стосовно випадків ДН) і 13% КІУ - щомісяця або один-два рази на рік. Тоді як лише 6% КІ установ повідомили, що випадки ҐЗН та ДН трапляються раз на тиждень, і частіше, ніж раз на тиждень.

ДІАГРАМА 33: Хто найчастіше повідомляє про випадки ҐЗН (% КІУ, що надають послуги, пов'язанні з ҐЗН)

Загалом про ҐЗН найчастіше повідомляли особи, які пережили ҐЗН (на що вказали 50% КІУ). Більше половини (67%) КІ медичних установ зазвичай вказують на неофіційні джерела, такі як друзі або сусіди осіб, які пережили ҐЗН, як головні джерела інформування про випадки ҐЗН (Діаграма 33).

Всі опитувані КІУ, що надають послуги, пов'язанні з ҐЗН у Волноваській громаді повідомили, що не відчули особливих змін у періодичності ҐЗН та ДН/НІП з початку спалаху COVID-19 в Україні.

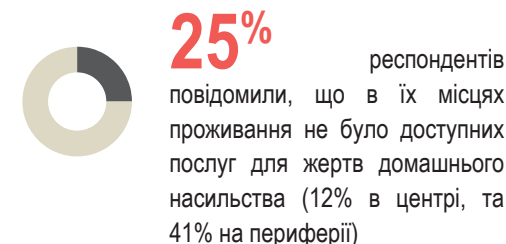
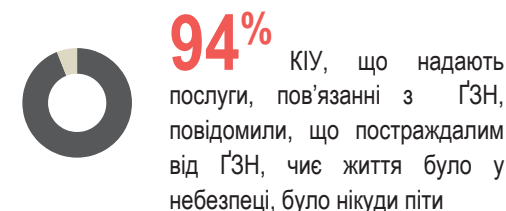
Жінки, на думку постачальників послуг, належать до більшої групи ризику ҐЗН, ніж інші групи населення. Жінки у віці 36-45 років є найчисельнішою демографічною групою, яка пережила ҐЗН (69% КІУ), за ними йдуть жінки у віці 18-35 (як повідомили 50% КІУ) та жінки у віці 46-59 (як вказали 44% КІУ). Серед осіб, які пережили ҐЗН, вказуються також діти, причому 25% КІУ інформують про дівчат та хлопців від 0 до 17 років як осіб, які пережили ҐЗН (Діаграма 34).

ДІАГРАМА 34: Найчастіше вказані категорії осіб, які пережили ҐЗН, згідно з даними % КІУ

Переважна більшість КІУ (75%) повідомила, що найбільш поширеною послугою було направлення до інших постачальників послуг. Половина КІ установ також повідомили, що вони першими реагували на випадки насильства (50%). Незначна частина КІУ (25%) повідомили, що вони займаються інформуванням громадськості та проводять інформаційні заходи щодо ҐЗН та надають соціальну допомогу постраждалим. Лише 19% опитаних КІ установ надавали медичну та психологічну допомогу постраждалим від ҐЗН.

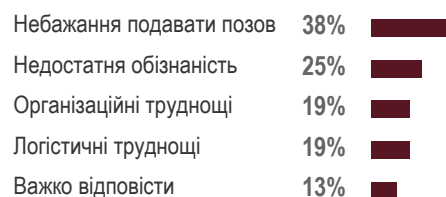
Загалом, 14% КІ адміністративних установ і 50% КІ юридичних установ повідомили, що їхні установи не мають безпечних або приватних приміщень, які б забезпечували конфіденційність консультацій з особами, які постраждалими від ҐЗН.

Загалом, 38 % КІУ повідомили, що не можуть надати усі необхідні послуги для осіб, що зазнали ГЗН. Представники установ часто згадували структурні виклики у системі надання основних послуг. Найчастіше повідомлялись наступні причини того, чому установи не можуть пропонувати всі необхідні послуги, - обмежені фінансові ресурси та брак кваліфікованого персоналу (про це повідомили 43% КІУ).

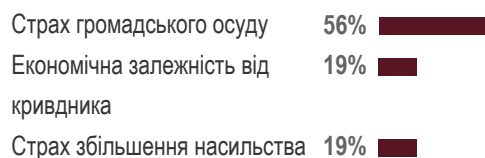
Відповідаючи на питання про зміцнення потенціалу, 38% КІУ повідомили, що не пройшли жодної фахової підготовки з питань ГЗН протягом року до проведення цього дослідження. Переважна більшість КІУ повідомили, що для їхніх установ була б доцільною подальша підготовка з питань ГЗН (63%). Найчастіше названі теми, що становлять інтерес для підготовки з питань ГЗН серед усіх постачальників послуг, охоплювали національне законодавство щодо ГЗН, багатогалузеву протидію ГЗН і координацію, запобігання ГЗН дітей та запобігання ГЗН дорослих.

ДІАГРАМА 35: Найпоширеніші проблеми, з якими стикаються представники установ, що надають послуги, пов'язані з ГЗН/ДН (% КІУ, що надають послуги, пов'язанні з ГЗН/ДН)

Більшість КІУ зробили узагальнення стосовно усіх постачальників послуг, а саме, що постраждали не можуть отримати доступ до послуг, які надає установа, в результаті страху перед засудженням з боку громади (Діаграма 36). Про цю перешкоду повідомили 56% КІ установ. Зокрема, 19% КІ установ повідомили про економічну залежність від кривдника як про перешкоду, і така сама частка повідомили, що страх подальшого або ще більшого насильства серед потерпілих є також перешкодою для доступу до послуг.

ДІАГРАМА 36: Найпоширеніші перешкоди, з якими стикаються ДГ при намаганні отримати послуги, пов'язані з ГЗН (% КІУ, що надають послуги, пов'язанні з ГЗН)

Загалом, 88% КІУ повідомили, що їхні установи поширюють інформацію щодо ГЗН/ДН (шляхом тренінгів, консультацій, кампаній, листівок) у своїх громадах.

РЕЗУЛЬТАТИ ОБГОВОРЕННЯ У ФОКУС-ГРУПІ НА РІВНІ ГРОМАДИ

З метою проведення оцінки конкретних потреб населення та виявленні труднощів населення у доступі до базових послуг, в тому числі послуги для постраждалих від ГЗН в громадах, у місті Волноваха були організовані обговорення у фокус-групі. Група включала всього 8 жінок-учасниць, віком від 22 до 50 років.

Загалом, учасниці вважають населений пункт небезпечним, особливо неосвітлені місця та занедбані будівлі. Учасниці були занепокоєні випадками безкарності за злочини, вчиненні як громадянами, так і поліцією; до того ж поліція часто замовчувала випадки насильства, вчиненні іншими владними особами, у тому числі з боку нещодавно прибулих військових. Учасниці також відзначили, що громада є пунктом прибуття для багатьох внутрішньо переміщених осіб та військових.

Учасниці визначили усі види насильства, підкресливши, що **гендерна нерівність на робочому місці та гендерні стереотипи** є найбільш поширеною формою ГЗН в громаді. Жінки також зазначили, що часто безвладні та не мають права голосу при прийнятті політичних рішень.

Учасниці зазначили **відсутність інформації про доступні послуги щодо ГЗН та обмежений доступ до послуг**. Жінки згадували про відсутність притулку, для постраждалих внаслідок ГЗН в Волноваській громаді, а найближчий знаходиться у Маріуполі. Учасниці також повідомили про недовіру до служб, особливо поліції, яка, за їхніми словами, не дотримується протоколів, як того вимагає закон, а також часто звільняє кривдників, або не повідомляє про випадки ДН.

“Так, стало гірше – законодавча система до цього не була готова, в країні немає порядку. Припинення в соціальних службах – постійні, жінки-голови сімей повинні йти і принижуватися та захищати свої інтереси, ходити в різні кабінети в пошуках правди. Поінформованість дуже низька. Усі ВПО жінки мають набагато більше проблем з документами, ніж чоловіки”. – учасниця ОФГ, мешканка м. Волноваха

Іншим занепокоєнням була відсутність анонімного гінекологічного кабінету у Волновасі. Зрештою, учасниці не володіли достатньою інформацією про існуючі обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили насильство.